

Interes mladih je premagovati nastale probleme

Kljub poletju in nenehno naraščajoči temperaturi ter dejstvu, da se počasi že odpravljamo na dopuste, ne smemo zapreti v predale odprte probleme. Letošnje vroče poletje, z nalogami, ki smo si jih zastavili, nam ne daje pravico do tega. Toda vročina, s katero se otepamo na gradbiščih in v delovnih prostorih, nikakor ne sme biti v izgovor, da bi delali manj. Gradbišča naj ne bodo podobna dopustniškemu mirovanju, saj je poletje čas največje gradbene sezone. Ker pa si bomo vendarle privoščili tistih nekaj dni za prijeten in koristen oddih, se vrnimo na delovišča spočiti, s še večjo delovno vnemo.

Končani kongresi Zveze komunistov, priprave na 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 11. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije nas obvezujejo, da se tudi mladi nenehno borimo in vse sile usmerimo v gospodarsko stabilizacijo, kajti interes za premagovanje nastalih problemov je še posebno poudarjen pri mladih.

V pripravi na 11. kongres ZSMS mladinci v svojih osnovnih organizacijah kritično razpravljamo o kongresnem gradivu. Tudi koordinacijski svet OO ZSMS je na osnovi dosedanjih razprav sprejel zaključke in izpostavil naslednja vprašanja:

— na področju gospodarske stabilizacije bo treba še bolj izkoristiti notranje rezerve v tozdi in si prizadevati za zmanjševanje stroškov, potrebna bo večja odgovornost vseh, boj za večjo produktivnost, manjše število izostankov iz dela, povezovanje med tozdi, več pozornosti pa bo treba nameniti inovatorstvu,

— dosledneje bo treba izpolnjevati

nagrajevanje po rezultatih dela, bolje vrednotiti fizično ter strokovno delo, narediti večje razlike med dobrimi in slabimi delavci,

— stanovanjski problematiki mladih bo treba posvetiti več pozornosti,

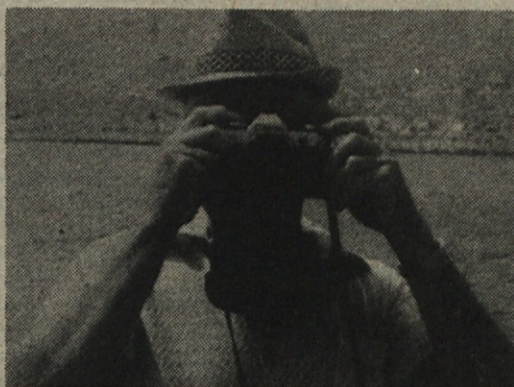
— brezposelnost v največji meri prizadeva prav mlade ljudi in da bi le-te zaposlili se bodo morali upokojiti vsi tisti, ki izpolnjujejo pogoje, omejiti bo treba število tistih, ki delajo pogodbeno in razmisliti o možnosti uvedbe izmenskega dela,

— mladinska organizacija mora postati enakopravna ostalim družbenopolitičnim organizacijam, vpliv mladih mora biti večji, večje število

mladih je treba vključiti v samoupravni in delegatski sistem in omogočiti tudi mladim strokovnjakom, da prevzamejo odgovorne naloge.

Cveto Pavlin

Iz dopustov se vrnimo spočiti in še z večjim delovnim članom

Iz republiškega sveta ZSS

Pismo osnovnim organizacijam in organom Zveze sindikatov Slovenije

Operativni program ukrepov zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je na seji 8. junija obravnaval aktivnosti Zveze sindikatov Slovenije v zvezi z »Operativnim programom ukrepov in aktivnosti v SR Sloveniji za zagotavljanje odplačevanja posojil, najetih v tujini, in za ohranjanje proizvodnje«, ki so ga pripravili izvršni svet Skupščine SRS, Gospodarska zbornica Slovenije, samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino in banke.

Republiški svet je na podlagi ukrepov operativnega programa sestavil pismo omovalnim organizacijam in organom Zveze sindikatov Slovenije, ki ga objavljamo v celoti.

Na podlagi ocen razmer, ki so nastale zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja, je izvršni svet Skupščine SR Slovenije skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije, samoupravno interesno skupnostjo za ekonomske odnose s tujino in z bankami pripravil »Operativni program ukrepov in aktivnosti v SR Sloveniji za zagotavljanje odplačevanja posojil, najetih v tujini, in za ohranjanje proizvodnje.«

Program vsebuje predvsem:

1. Aktivnosti za kar največja prizadevanja za povečanje vseh možnih oblik deviznega priliva na podlagi izvoza blaga in storitev, za večjo selektivnost pri usmerjanju deviznih sredstev ter njihovo zagotovitev predvsem organizacijam, ki proizvajajo za izvoz na konvertibilno tržišče, in organizacijam, ki proizvajajo ključne proizvode za oskrbo občanov; za ponovno preverjanje ter zmanjšanje deviznih sredstev za skupne gospodarske potrebe ter skupno in splošno porabo.

2. Aktivnosti za okrepitev izvozne usmerjene proizvodnje ter za ohranjanje nemotenega procesa proizvodnje.

3. Aktivnosti za usklajevanje prilivov sredstev in združevanja sredstev glede na dogovorjeno rast skupne porabe na področju skupne porabe, splošne porabe in v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje.

4. Aktivnosti za uresničevanje politike oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo skladno z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 ter aktivnosti za urejanje delovnih razmerij.

I.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije ocenjuje, da so ukrepi, ki jih vsebuje operativni program, nujni, za stabilizacijo gospodarskih razmer in za zagotovitev izpolnjevanja naših obveznosti do tujine.

II.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije poziva vse osnovne organizacije zveze sindikatov, občinske in medobčinske svete ter republiške odbore sindikatov dejavnosti, da na podlagi teh ukrepov ocenijo in obravnavajo položaj v svojih temeljnih organizacijah, delovnih organizacijah, občinah, regijah in panogah glede na družbenoekonomski položaj delavcev in delovnih ljudi ter glede na naloge sindikata pri tem.

III.

Vse osnovne organizacije zveze sindikatov naj podprejo prizadevanja poslovnih organov za zagotovitev neprekinjenega procesa proizvodnje — zlasti izvozne, oziroma naj zahtevajo, da poslovnimi organi takšne ukrepe takoj preložijo v potrditveni pristojni samoupravni organom, če odločanje o tem presega pooblastila poslovnim organom.

Pri tem naj zlasti vztrajajo pri razvijanju medsebojnega poslovnega sodelovanja in dohodkovnega povezovanja za ustvarjanje in razporejanje skupnega deviznega in dinarskega dohodka.

Osnovne organizacije zveze sindikatov naj pri oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom za ohranjanje nemotenega procesa proizvodnje spodbujajo in podpirajo sodelovanje in pomoč med organizacijami združenega dela.

IV.

Med nalogami, ki jih je treba opraviti v vsaki organizaciji združenega dela, morajo biti tudi ukrepi za primer, če bi zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala prišlo dočasno do zastoja v proizvodnji.

V teh ukrepih je treba zagotoviti zlasti naslednje:

- usklajevanje med delavci v tozdihi, delovnih organizacijah, sozdihi, v občini in širše pri delitvi osebnih dohodkov, ko je zaradi motenj oviran delovni proces;
- prerazporeditev oziroma prilagoditev delovnega časa nastalim razmeram — v okviru zakonskih določil;
- organizirano izvajanje kolektivnega dopusta po enotno dogovorjenih merilih;
- razvijanje solidarnosti in vzajemnosti med tozdi in znotraj širših oblik združevanja;
- oblikovanje programa socialne in materialne varnosti delavcev.

V.

Učinkovito izvajanje ukrepov za ohranjanje in razvijanje proizvodnje, izvoza in plačilne sposobnosti zahteva:

1. da bodo vsi ukrepi naravnani tako, da posledic težjih pogojev gospodarjenja ne bodo občutili le delavci v proizvodnji, ampak delavci v vseh samoupravnih organizacijah in skupnostih;
2. da bo zagotovljen samoupraven in demokratičen postopek pri sprejemanju teh ukrepov, da bo vanj vključenih kar največ delavcev in da bodo delavci spoznali nujnost in utemeljenost ukrepov ter jih zavestno sprejeli;
3. da bodo ukrepi krepili socialistični samoupravni položaj delavca v družbeni reprodukciji in da ne bodo v nasprotju s temeljnimi določbami ustave, zakona o združenem delu in drugih zakonov;
4. da bodo osnovne organizacije zveze sindikatov ocenile gibanja osebne porabe in vseh drugih oblik porabe ter vztrajale pri usklajevanju z dogovorjenimi načeli razporejanja dohodka.

VI.

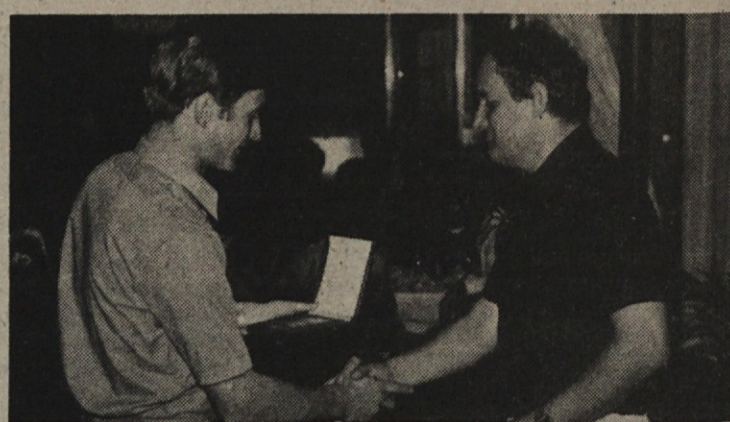
Pogoj za demokratično samoupravno sprejemanje in izvajanje ukrepov je sproti in stalno — najmanj pa enkrat mesečno — seznanjanje delavcev s polo-

žajem in posledicami, ki bi nastale, če bi ravnali drugače oziroma če ne bi ukrepali skladno s položajem.

Težišče mora biti na obveščanju prek sindikalnih skupin oziroma delnih zborskih delavcev. Za tako obveščanje naj vodstva osnovnih organizacij zadolžijo posamezne svoje člane oziroma zahtevajo, da to store organi upravljanja ali zagotovijo na ustrezen drug način.

VII.

Občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije in republiški odbori sindikatov dejavnosti bodo spremljali aktivnosti osnovnih organizacij zveze sindikatov, jim pomagali pri uresničevanju nalog ter republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sproti obveščali o aktivnostih in problemih pri tem.

Simon Fišer iz PB Ljubljana je prejel zlato plaketo

Podeljene plakete sindikalnim delavcem

Pred dvema letoma so najzaslužnejši sindikalni delavci Gradisa prvič prejeli zlate, srebrne in bronaste plakete konference OO ZS GIP Gradis. Plakete se podeljujejo vsake dve leti tistim delavcem, ki s svojimi prispevki bogatijo delo sindikata v Gradisu in zunaj njega. Letošnja podelitev je bila še posebno slovesna, saj so plakete podelili ob zaključku športnih iger Gradisa, ko je bilo zbrano čez 700 Gradisovih delavcev-sportnikov. Plakete je podelil predsednik konference OOZS GIP Gradis Brane Štrekelj.

Zlate plakete so prejeli: Franc Mihelič — GE Maribor, Simon Fišer — Biro za projektiranje Ljubljana, Pavel Ring — GE Ravne na Koroškem, Tone Jasenovc — DSSS, Mirka Centa — GE Koper, Blaž Cedičnik — Že lezokrivnica, Janez Kratner — GE Ljubljana, Ferdo Kraner — GE Nizke gradnje Maribor, Aleks Potočki — GE Jesenice, Slavko Šarič — Uprava delavskih domov Ljubljana, Miha Benedik — GE Jesenice, Ela Zdovc — GE Celje, Janez Vodopivec — GE Ljubljana okolica in Mijo Čujič — GE Celje.

Srebrne plakete so prejeli: Filip Havle — GE Ravne na Koroškem, Alojz Polajnar — DSSS, Leonida Bužinel — GE Koper, Ivan Janževc — Že lezokrivnica, Janez Tekavec — SPO, Dragica Gabrijelčič — GE Koper, Marjan Sobočan — SPO, Janko Milavžin — GE Ljubljana, Franjo Balič — GE Nizke gradnje Maribor, Milenko Nikič — GE Ljubljana, Marjan Zupan — GE Jesenice, Tatjana Ferlan — GE Celje, Viktor Rajser — GE Jesenice, Marko Marčinkovič — GE Celje, Zorka Žemva — GE Jesenice.

Bronaste plakete so prejeli: Lapsonija Ode — GE Ravne na Koroškem, Luka Počoč — Že lezokrivnica, Marjana Kupljen — GE Ravne na Koroškem, Beno Gornjak — SPO, Romana Pančur — GE Ljubljana, Ivan Hutinec — GE Nizke gradnje Maribor, Nada Simončič — GE Ljubljana okolica, Karel Benkič — GE Nizke gradnje Maribor, Husein Dedič — GE Ljubljana okolica, Darinka Čebašek — GE Ljubljana okolica in Anka Prošek — GE Ljubljana okolica.

Mobilizirati vse materialne in človeške potenciale

Realizacija politike ekonomske stabilizacije je tesno povezana z nadaljnjim razvojem socialističnih samoupravnih odnosov.

Prednosti samoupravljanja, pripravljenost in tehnologija, predstavljajo bogato osnovo za premagovanje teškoč in problemov, v katerih se nahajamo. Mobilizirati moramo vse materialne in človeške potenciale, za dosego postavljenih ciljev. To so bile uvodne misli udeležencev posveta družbenopolitičnih delavcev Gradisa v Ankaranu.

Na osnovi teh misli in številnih predlogov, danih v razpravi, je posebna komisija za zaključke pripravila naslednji predlog zaključkov posveta, ki jih v celoti objavljamo:

Sprejete so bile osnove za oblikovanje programa gospodarske stabilizacije v Gradisu.

I. DOLGOROČNI PROGRAM GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Nedavno objavljeni »Protiinflacijski program« terja (v 8. točki III. poglavja: Ukrepi protiinflacijske politike) od vseh organizacij združenega dela, da **obvezno** pripravijo programe za povečanje gospodarske učinkovitosti. Ker gre za korenito zaostrovanje gospodarskih razmer, se mora tem prirediti politika in strategija poslovanja, ta pa postati sestavni del gospodarskih načrtov vseh organizacij združenega dela.

Zato je treba:

a) v spremembah SP 85 obvezno ponovno preučiti temelje plana (smernice in elemente) in jih izpopolniti s strategijo prilagajanja novim razmeram

b) pripraviti poslovno politiko za GN 83 z vidika zvečanja gospodarske učinkovitosti.

Poslovna politika mora poleg ustaljenih poglavij in točk zajemati tudi tele ukrepe:

— ukrepe za dviganje produktivnosti,

— ukrepe za zmanjšanje poslovnih stroškov,

— ukrepe za zvečanje koeficienta obračanja obratnih sredstev,

— ukrepe za zvečanje koeficienta učinka osnovnih sredstev,

— nujne proizvodne inovacije in spremembe v proizvodnih programih,

— ukrepe za izboljšanje organizacije s stališča gospodarske učinkovitosti in učinkovitosti samoupravljanja,

— izvozni in uvozni program, vključno z IDT,

— ukrepe za zboljšanje finančne strukture (zmanjšanje zadolženosti, zvečanje likvidnosti),

— program rasti bruto in neto osebnih dohodkov,

— program rasti amortizacije in akumulacije in njih uporabe.

Pri vseh stopnjah načrtovanja in izvajanja programa za povečanje gospodarske učinkovitosti mora so-

delovati ves kolektiv, zlasti vse družbenopolitične organizacije, organi upravljanja in poslovodni kadri, s čemer bomo zagotovili popolnost, realnost in uspešnost programa.

Skupina, sestavljena iz poslovodnih organov, strokovnih služb in DPO, mora sestaviti za delovno organizacijo osnutek (dolgoročnega) programa gospodarske stabilizacije, ki bi bil hkrati tudi osnutek poslovne politike (strategije) za GN 83 (spremembo SP 85) — za povečanje gospodarske učinkovitosti. Za sestavo osnutka programa so zadolženi glavni direktor, APS KSS, ter predsednik konference sindikata in konf. aktiva zveze komunistov. Rok za sestavo osnutka dolgoročnega programa stabilizacije je 15. oktober 1982.

II. DELITEV PO DELU IN REZULTATIH DELA — VREDNOTENJE PROIZVODNEGA DELA

DPO soglašajo in vztrajajo, da je potrebno proizvodno delo višje ovrednotiti in v ta namen poiskati ustrezne rešitve v okviru obstoječe PMS metode;

— Skupna metodološka izhodišča za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog naj se pred uporabo v Gradisu konkretizirajo v okviru gradbeništva Slovenije (predvideva se do konca leta). Kljub temu bi morali v Gradisu pripraviti svoje konkretne poglede in rešitve, s katerimi bi se vključevali v konkretizacije v okviru gradbeništva;

— Kot izhodišče za nadaljnjo aktivnost na področju delitve osebnih dohodkov služijo smernice, sprejete na 2. problemski konferenci ZK Gradis z dne 23. 4. 1982;

— V TOZD naj pripravijo analize gibanj in razmerij pri delitvi osebnih dohodkov (razporeditev delavcev v vrednostne skupine — razredne od uvede PMS metode do danes, gibanje presežkov iz dela in primerjave med proizvodnjo in režijo — organizatorji, pregled izkoriščenosti delovnega časa ipd.) iz tega pripravijo predlog zaključkov ter oboje posredujejo kadrovsko-socialni službi — služba za nagajevanje. Ta bo dobljeno lahko uporabila pri pripravi nadaljnjih rešitev in predlogov na področju delitve osebnih dohodkov. Zadolženi: KSS, APS, direktorji TOZD, glavni direktor.

III. KADROVSKA PROBLEMATIKA — KOLEKTIVNI POSLOVODNI ORGAN, TUJINA

Nemudoma je potrebno pripraviti izbor možnih kandidatov za

člane kolegijskega poslovodnega organa še posebej za predsednika;

— DPO poudarjajo, da je treba podrobneje definirati zahteve, katerim morajo člani kolegijskega poslovodnega organa zadostiti. Pri predsedniku naj bodo v ospredju organizacijske, avtoritativne in podobne sposobnosti, medtem ko naj bo pri članih močnejše izražena predvsem strokovnost po področjih njihovega dela

— DPO menijo, da je potrebno princip reelekcije razširiti poleg poslovodnih organov tudi na druge vodilne delavcev v delovni organizaciji, direktorji oz. vodji strokovnih služb in TOZD (pomočniki direktorjev)

— Na področju kadrovanja za delo v tujini se morajo dosledno upoštevati dogovorjeni temeljni principi in kriteriji, ki poleg strokovnosti delavcev obsegajo tudi osebnostne, družbenopolitične, ideološke in druge vrline. DPO bodo zaostrole odnos do teh vprašanj v svojih okoljih.

— Glede na strateško usmeritev Gradisa na tuja tržišča, ki ni pogojena zgolj s trenutnim položajem na jugoslovanskem tržišču, ampak imamo zato tudi druge motive, bodo DPO zagotovile dosledno sprovajanje planov kadrov za delo v tujini, ki bodo pripravljeni in dogovorjeni na strokovnih nivojih (konferencah direktorjev, tehničnih pomočnikov in na kadrovskih konferencah).

— DPO bo v svojih sredinah zaostrole odgovornost tistih posameznikov, ki bodo ravnali nasprotno z dogovorjeno politiko in plani zaposlovanja v tujini.

Zadolženi: KSS, DPO.

Rok: 30. oktober 1982.

IV. SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST, TOZD INŽENIRING, DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

— Problematika samoupravnega organiziranja je osrednjega pomena v Gradisu, zato je potrebno

a) pripraviti in sprejeti vse samoupravne sporazume, statut podjetja, statut TOZD inženiring ter takoj pristopiti k organizaciji inženiringa v smislu že pripravljene organizacije in

b) oblikovati novo DSSS ter posredovati TOZD svoj program dela, izvoliti direktorja Delovne skupnosti.

Zadolženi: Pravna služba, KSS in glavni direktor.

Rok: 30. 10. 1982.

Predlogi zaključkov so obvezni, ko jih sprejmejo vse osnovne organizacije ZK, sindikata in socialistična mladina Slovenije.

Indijski strokovnjak v Gradisu

V Gradisu smo razvili dokaj moderno tehnologijo gradnje mostov, s katero smo konkurenčni tudi na zunanjih tržiščih. Tako smo zgradili lep in zahteven most v Amari, sedaj pa gradimo podobnega v Qurni v Iraku. Našo tehnologijo lepljenja mostnih nosilcev uporabljajo celo v Sri Lanki. Prav zaradi možnosti sodelovanja na področju gradnje mostov, predvsem prenosa tehnologije je Gradis obiskal indijski strokovnjak za nizke gradnje.

C. P.

X. kongres Zveze sindikatov Slovenije

Osnutek resolucije je v razpravi do 15. septembra

Deseti kongres Zveze sindikatov Slovenije bo 11., 12. in 13. oktobra letos v kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani. Udeležilo se ga bo 786 delegatov ter številni gostje in novinarji. Kongres bo delal v petih komisijah, ki bodo obravnavale naslednje tematske sklope:

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije na podlagi socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za odločilno vlogo delavcev v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje politike združevanja dela in sredstev na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih osnovah

— Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih načel pridobivanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke po rezultatih dela

— Politična, organizacijska ter kadrovska izgradnja in statut Zveze sindikatov Slovenije.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je že sprejel osnutke kongresnih gradiv: osnutek poročila o delu Zveze sindikatov Slovenije med 9. in 10. kongresom, osnutek sprememb in dopolnitev statuta Zveze sindikatov Slovenije ter osnutek »resolucije »Naloge Zveze sindikatov Slovenije v boju za nadaljnji družbenoekonomski razvoj na samoupravnih socialističnih temeljih.«

Sindikat, je poudarjeno v uvodu resolucije, je pri svojem delu upošteval temeljne usmeritve in sklepe kongresov Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije ter se zavzemal za uresničitev vseh tistih zahtev delavcev in združenega dela, ki so se v delu sindikata potrdile kot odločilne za hitrejši družbeni razvoj in premostitev gospodarskih težav.

V osnutku resolucije »Naloge Zveze sindikatov Slovenije v boju za nadaljnji družbenoekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih« so dalje poudarjene naloge sindikata za utrjevanje položaja delavcev v odnosih družbene reprodukcije, kot to opredeljuje ustava in zakon o združenem delu. V osnutku je zapisano, da bo sindikat spodbujal iskanje, oblikovanje in uveljavljanje bolj učinkovitih samoupravnih načinov uresničevanja ekonomskega sistema in hkrati po-

speševal razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Naloge, opredelitve in stališča v resoluciji predstavljajo kontinuiteto dejavnosti zveze sindikatov pri uresničevanju svoje vloge in nalog. V osnutku resolucije v poglavju »Sindikat v boju za socialistično samoupravljanje in za uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije,« zelo konkretno opredeljuje stališča in naloge organizacij in organov zveze sindikatov na naslednjih področjih, oziroma z naslednjimi podnaslovi:

— Gospodarska stabilnost je temeljni interes delavcev;

— Brez odgovornega delovanja subjektivnih sil ni mogoče uresničiti ciljev gospodarske stabilizacije;

— Planiranje mora postati podlaga za urejanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka;

— Sindikat mora več prispevati k uveljavljanju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja;

— V pogojih družbene lastnine mora biti dohodek v rokah združenih delavcev;

— Samoupravno odločanje o povečanju cen mora biti v rokah delavcev temeljnih organizacij;

— Gospodarjenje moramo spremljati in ocenjevati tudi s primerjanjem rezultatov gospodarjenja;

— Zaostriiti je treba odgovornost za naložbeno politiko in rezultate naložb;

— Vključevanje v mednarodno delitev dela je trajna potreba in interes delavcev;

— Znanstveno-raziskovalno delo mora služiti uresničevanju dolgoročnih ciljev delavskega razreda;

— Podlaga za združevanje sredstev v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje so usklajeni plani;

— Zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb mora temeljiti na realno ustvarjenem dohodku;

— Delitev po delu in rezultatih dela mora biti motiv za boljše gospodarjenje in upravljanje z družbenimi sredstvi;

— Dosledno uveljavljanje sistema delitve osebnih dohodkov je boj proti uravnilovskim težnjam;

— Samoupravni sporazumi dejavnosti o osnovah za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke kot primerjalne podlage;

— Usposabljanje delavcev za dograjevanje in spremljanje uveljavljanja sistema delitve osebnih dohodkov;

— Samoupravna organiziranost združenega dela mora izražati dolgoročne interese in potrebe delavcev;

— Smotno organiziranje strokovnih služb in zmanjševanje družbene režije;

— Naloge sindikata pri demokratičnem oblikovanju in spremljanju samoupravnih odločitev;

— Delegatski sistem — sredstvo in pot za samoupravljanje delavskega razreda;

— Uveljavljanje zbora združenega dela;

— Osebna in kolektivna odgovornost;

— Delavsko kontrolo uveljaviti kot nenehno samoupravno aktivnost.

V javno razpravo dokumentov 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije se bodo vključile vse osnovne organizacije sindikata v naših tozidih, kakor tudi konferenca OOZS Gradisa. Javna razprava bo pokazala, ali je osnutek sklepnega dokumenta 10. kongresa dovolj mobilizacijski ali sindikalno delo usmerja v reševanje temeljnih problemov gospodarjenja na samoupravnih socialističnih osnovah. Tako tudi v poletnih mesecih ne bo zamrlo sindikalno delo, nasprotno, o dokumentih bo treba razpravljati in dajati pripombe na le-tega, saj je rok za razpravo do 15. septembra.

C. P.

Inovacijska dejavnost v Gradisu

Je že tako, da predvsem v gradbeništvu cenimo samo »velike izume« in tu Gradis ni izjema. Vse premalo je zanimanja za drobne izboljšave, ki bi lahko še kako poenostavile delo in vse preveč cenimo samo velike patente oziroma izboljšave ker mislimo, da le-ti prinašajo finančni uspeh. Tu ne gre kriviti komisije za inovacije v tozidih oziroma delovni organizaciji ampak posameznike, ki drobnih izboljšav ne prijavijo in tudi ne posredujejo svojim sodelavcem. Preveč se zapiramo v ozke miselne okvire. Mogoče nosi del krivde tudi administracija, kajti naravnost smešno je, koliko časa je potrebnega, da pride do potrditve in priznanja kakega izuma ali izboljšave.

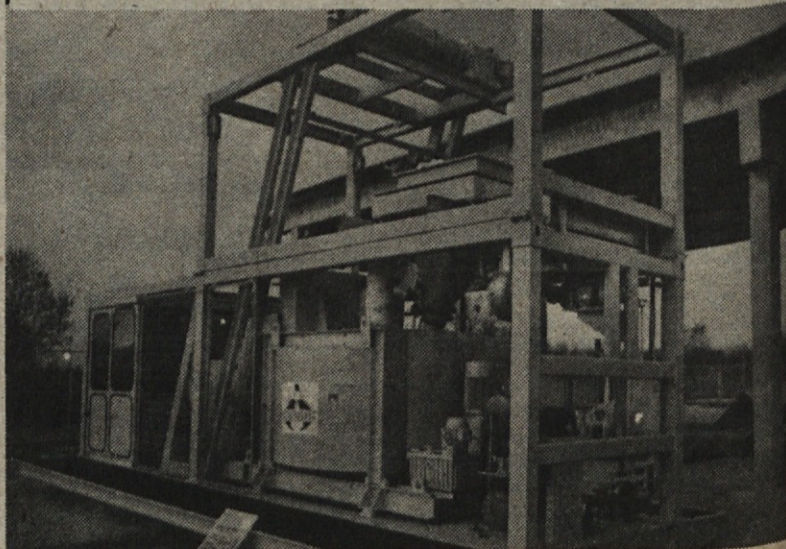
To potrjuje tudi primer mariborskih delavcev, ki so izdelali stroj za rezanje velikih plošč (ta uspešno obračunuje že skoraj leto dni!), postopek za uveljavljanje pripadajoče nagrade pa je še vedno v teku.

Tudi pravilnik o določitvi nagradnega zneska je zastarel, tako da vse to vpliva dokaj destimulativno na delavce, ki imajo izumiteljsko »žiličo«.

Kako najti izhod iz tega? Spremeniti bo potrebno miselnost, ki vlada na tem področju, pospešiti oziroma skrajšati pot do uveljavitve pravih avtorjev ter hitreje ovrednotiti prijavljeno izboljšavo. Če tega ne bomo storili takoj, bo jutri morda že prepozno.

V tem stabilizacijskem trenutku je lastna pamet veliko vredna, zato ne pustimo, da bi nam kdo to pamet solil. Še posebno, ker moramo v Gradisu tudi sol kupovati.

Franjo Štromajer

Vsaka izboljšava zasluži vsaj moralno priznanje

Primopredaja v besedi in sliki

Po odhodu glavnega direktorja inž. Saša Skulja na Izvršni svet skupščine SRS, je Delavski svet Gradisa imenoval za v. d. direktorja inž. Štefana Mesariča.

Inž. Saša Skulj
pred primopredajo.....

Oba direktorja sta večletna Gradisovca, zato ju posebno ni potrebno predstavljati.

Primopredaja je bila dokaj slovesna. V imenu delavskega sveta se je inž. Skulju zahvalil za uspešno 25 letno delo v Gradisu, predsednik delavskega sveta Vekoslav Pečnik, ki je med drugim dejal:

Na zadnji seji smo po utemeljenih razlogih razrešili dolžnosti poslovodnega organa inž. Skulja, in takrat ni bilo časa, da se mu vsaj z besedo zahvalimo za njegovo, 25-letno delo v Gradisu. Naj te besede ne zvenijo kot jubilej, niti kot slovo, je dejal tovariš Pečnik, saj se bo po opravljeni nalogi ponovno vrnil v našo sredino. Zato tudi ne bom na dolgo in na široko razpravljaj z naštevanjem

njegovih zaslug in uspehov, temveč na kratko povedal, da nam je žal, da odhaja iz naših vrst.

Gradis, katerega del smo mi vsi z glavnim direktorjem na čelu, pozna in priznava samo primere, ko delavec opravi pomembnejšo nalogo ali prehodi večji kos svoje življenjske poti. Ob takih trenutkih se delegati za trenutek zaustavijo, pretehtajo globino in širino dela posameznikov, kritično ovrednotijo njegovo delo ter predlagajo ustrezne rešitve prihodnosti. Tak pomemben dan je tudi danes. Pa ne zato, ker inž. Skulj odhaja, temveč zato, ker mi vsi tudi v bodoče računamo na njegovo pomoč in sodelovanje.

Ko smo se skozi četrto stoletja z njim srečevali, se pogovarjali smo občutili njegovo življenjsko energijo, umirjenost in potrpljenje, pa tudi njegovo natančno misel in zanesljiv spomin. Z veliko mero strpnosti in s skrajno potrpežljivostjo je vodil Gradisovo barko skozi ozke kanale razburkanih

valov, ki z vso silo tolčejo vseh 18 Gradisovih pristanišč in nas ob težki gospodarski krizi vse bolj in bolj povezujejo. Naš družbeni sistem, ki je zasnovan na avtoriteti dela, združevanju sredstev in dohodkovnim povezavam, se je večkrat srečeval z drugačnimi avtoritetami, ki so nam dostikrat več škodile kot koristile. To je bilo tudi povod, da smo v pogledu udarnosti, nove samoupravne organiziranosti in integracijskih procesov predolgo capljali na mestu. Velike razlike med težnjami posameznikov, željami in apetiti, napačna zavest in obnašanje, so protislovja še povečale zato je bila naloga glavnega direktorja tembolj težka in odgovorna. Take napore lahko zmore le človek z veliko mero humanosti, volje in ljubezni do ljudi in do naše samoupravne družbe. Kot komunist je bil vseskozi kritičen do samega sebe, skromen v osebnem življenju in odprt za vse in za vsakega. Toda dovolj o tem.

Inž. Skulj odhaja med delavce izvršnega sveta republike Slovenije, pri nas pa bo ostalo njegovo ime zapisano med delavci, ki so s svojim angažiranim delom dali

...in po prevzemu odgovornih
nalog

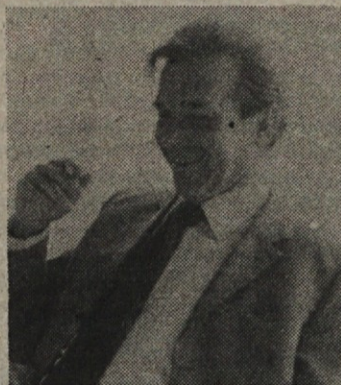
obilen prispevek pri graditvi naše samoupravne družbe in razvoja Gradisa v teh težkih in razgibanih časih.

Inž. Štefan Mesarič se je delavskemu svetu zahvalil za izrečeno zaupanje ter dejal, da se zaveda dolžnosti in odgovornosti, ki jih prevzema ter ugotovil, da predstavljajo veliki Gradis velike temeljne organizacije in strokovno dobre skupne službe.

Operativno bomo povečali dela v tujini ter kadrovsko ojačali naše vrste. Računamo na pomoč in sodelovanje vseh in vsakega, je dejal tovariš inž. Mesarič.

Inž. Saši Skulju kot tudi inž. Štefanu Mesariču k imenovanju iskrene čestitke ter obilo uspeha pri opravljanju novih odgovornih nalog.

Lojze Cepuš

...in po njej

Inž. Štefan Mesarič pred
primopredajo...

Gradbeniki iz drugih republik obiskali Gradis

Težka situacija v kateri se nahaja naše gospodarstvo ima zelo velik vpliv tudi na gradbeništvo. Minili so časi konjunktore, ko je vsaka gradbena delovna organizacija imela dovolj dela in se ni menila o tem, kaj in kako dela sosednja delovna organizacija. Težave so bile prehodnega značaja in smo jih več ali manj uspešno reševali.

V zaostrenih pogojih gospodarjenja pa je sodelovanje in dogovarjanje postalo nujno, če želimo s skupnimi močmi in čim manj boleče prebroditi nastali položaj. Zato ni dovolj le sodelovanje in izmenjava izkušenj z gradbenimi delovnimi organizacijami znotraj naše republike, temveč se je treba vse bolj dogovarjati tudi z gradbeniki iz drugih republik, ki imajo podobne težave kot mi in nekoliko več izkušenj pri delu v tujini, saj so njihove delovne organizacije prisotne že vrsto let na zunanjih tržiščih.

C. P.

Predstavniki Betona in Vranice v pogovoru z direktorjem KSS
Lojzetom Cepušem

Kaj pišejo drugi o nas

Smrečica na gledališču SNG Maribor

Namesto običajne reportaže ob postavitvi smrečice na strehi novega dela Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru, smo vam tokrat pripravili članek objavljen v »VEČERU« dan po likofu. Prispevku smo dodali samo naslov — Kaj pišejo drugi o nas... pa presodite sami.

Gradisov likof na gradbišču SNG Maribor

»Konec dober, vse dobro«, je včeraj popoldan veselo dejal delovodja **Franc Štuhec**, ki je že od vsega začetka na gradbišču SNG Maribor na Slomškovem trgu. In spominjal se je, kako so junija pred tremi leti na svečan način pričeli dela. Ko so nato rušili tri stavbe v Slovenski ulici, so se začele pojavljati prve nevšečnosti — in teh na tem gradbišču ni bilo malo. Predvsem je bilo treba zavarovati stare objekte, ki jih niso porušili, in preprečiti, da bi se Slovenska ulica vsula v globoko gradbeno jamo.

Franc Štuhec se je včeraj v dvorani, kjer bodo po novem kulise in tehnična oprema za oder, ob prigrizku in tradicionalnem likofu veselil skupno z 120 drugimi delavci. Na vrhu novega dela gradbišča je namreč ponosno stala okrašena smrečica — in tudi to pot gradisovi delavci niso hoteli prekiniti stare tradicije.

Precej opravkov jih seveda še čaka. Do začetka jesenske gledališke sezone bodo morali dograditi in opremiti skladišče kulis, številne garderobe in delavnice, dokončati energetsko podpostajo in zaklonišče. Kako bo potem z deli naprej, bo

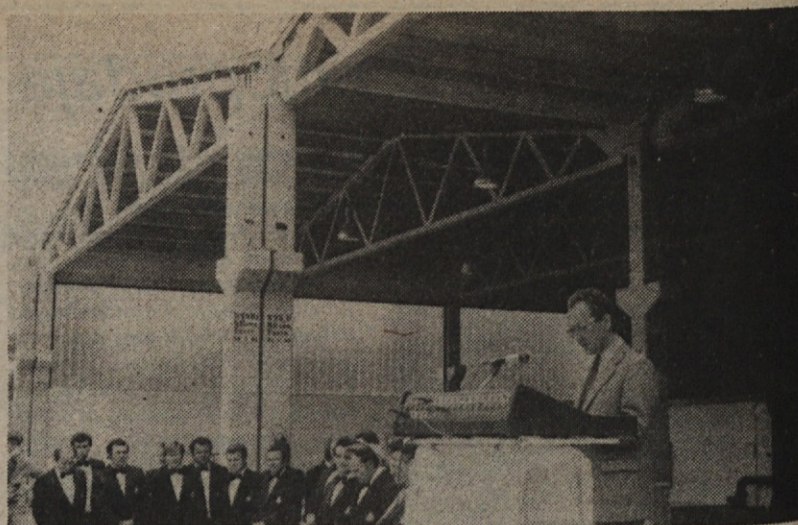
odvisno od denarja. Toda severni trakt SNG Maribor bo zagotovo nared! Ob sodelovanju kooperantov — IMP, Elektro, Gradbenega finalista za obrtniška dela in Slovenijalesa za opremo.

To nam je potrdil tudi gradbeni tehnik **Miha Škerlak**, vodja Gradisovega gradbišča na Slomškovem trgu: »Po treh letih smo tako daleč, da lahko proslavljamo. V tem času smo vgradili v novi objekt 2000 kubicov betona in 700 ton armature, porabili smo 35.000 kvadratnih metrov opaža in izkopali 15.000 kubicov zemlje. Od začetka smo imeli težave s sanacijo nekaterih starih hiš, potem pa je delo steklo z vsem elanom. Nепреkinjeno, tudi tedaj, ko so igralci vadili na odru, in po pravici moram povedati, da so gledališčniki v teh treh letih ustvarjali v izjemno težkih in skorajda nenormalnih razmerah.«

Najvišji del novega gledališča je oder, ki je visok 27 metrov, pod zemljo pa ga je še 15 metrov. Dela so bila zahtevna tudi zaradi akustike in drugih posebnosti, ki so značilne in potrebne za gledališče. Vodja gradbišča ni pozabil omeniti glavnega projektanta **Branka Kocmuta** in **Vukašina Ačanskega**, ki sta bila pogosto na gradbišču in tvorno sodelovala pri odpravi nastalih problemov. Na primer tedaj, ko je grozilo, da se bo porušil strop v veliki dvorani starega dela gledališča.

Na koncu je **Miha Škerlak** veselo dodal: »Srečni pa smo tudi, da v teh treh letih vse do likofa ni bilo niti ene same hujše nesreče. To pomeni, da je bila organizacija varnosti pri delu vzorna in da so bili tudi delavci disciplinirani.«

Bogo Skalicky

Na otvoritvi je spregovoril direktor Gradbenega finalista **Franc Vračko**

V roku, pa tudi kvalitetno

Objekti Gradbenega finalista predani investitorju

Gradisov tozd Gradbena enota Maribor je končal z izgradnjo še enega večjega industrijskega objekta v Mariboru, proizvodnih prostorov za Gradbenega finalista. V času gospodarskih restrikcij, je to bila ena večjih investicij v Mariboru, nekateri trdijo, da trenutno celo največja gospodarska investicija. Skupna vrednost gradbenih in obrtniških del presega 87 milijonov din, kar je dokaz, da se v Mariboru trenutno ne gradi nič »velikega« za potrebe industrije. Za podjetje Gradbeni finalist smo zgradili:

— dvoladijsko montažno halo GH-4 z razponom 18 m in dolžino 66 m. V eni hali bo proizvodnja oz. predelava kamna in izdelava betonskih plošč z različno zgornjo obdelavo, v drugi pa izdelava predizoliranih cevi (kelit),

— energetski objekt, v katerem so: kotlarna, kompresorska postaja, delavnice, garderobe, sanitarije, kuhinja, jedilnica, arhiv, in upravni prostori,

— skladišče vnetljivih snovi, kjer bodo shranjevali nevarne kemikalije,

— čistilno napravo za prečiščevanje

vanje odpadnih voda pri predelavi kamna,

— kompleks zunanje ureditve površine na skoraj 20.000 kvad.m, kjer bodo deponije, asfaltirane in makadamske poti, zelenice itd.

— vratarnico.

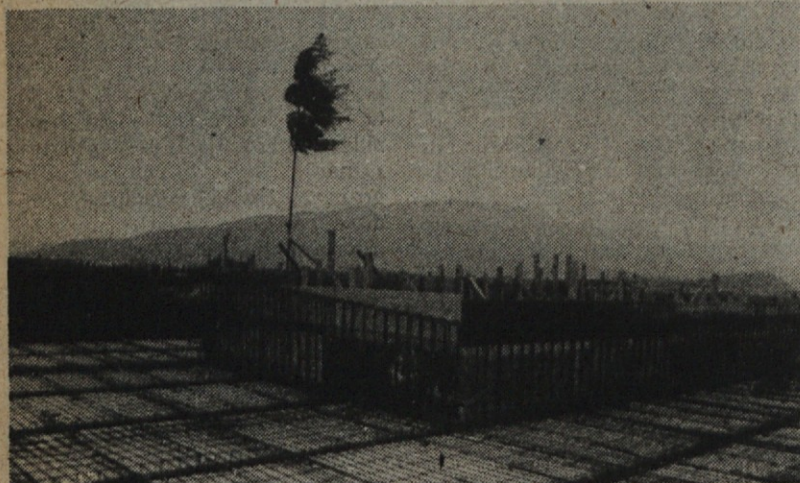
Vsi objekti so zasnovani tako, da omogočajo nadaljevanje gradnje in s tem povečanje kapacitet investitorja.

Objekt smo zgradili v 13 mesecih in ga v roku predali investitorju. Povprečno je bilo zaposlenih 40 delavcev in dva delovodja.

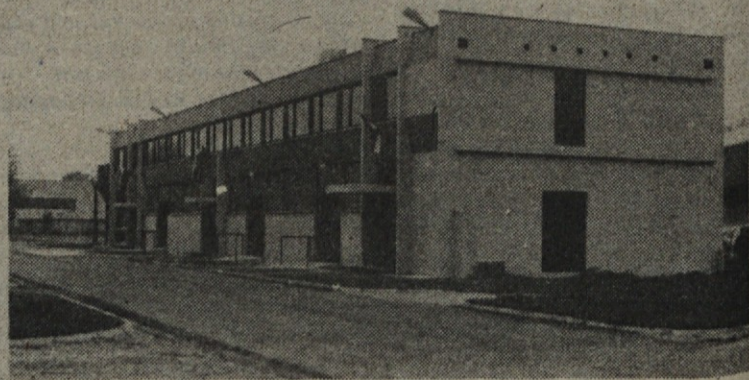
Največ težav pri gradnji smo imeli v začetku, saj smo pričeli z gradnjo na terenu, kjer je bil gost hrastov gozd, zaraščen z grmovjem in prepleten z bombnimi kraterji, napolnjenimi s smetmi, vse skupaj pa je bilo začinjeno z eksplozivnimi ostanki iz vojne.

Kljub dokaj zahtevni gradnji smo imeli v tem času le eno lažjo delovno nezgodo, kar je še en dokaz, da se je v tozdu na področju varstva pri delu v zadnjih letih veliko storilo in da je tudi miselnost vseh zaposlenih usmerjena v preprečevanje nevarnosti.

Vlado Čač

Smrečica na strehi mariborskega gledališča

Del energetskega objekta

Osebna in kolektivna odgovornost

NA ZADNJI KONFERENCI DIREKTORJEV GRADISA, KOT TUDI SKOZI CELOTNO RAZPRAVO NA 12. KONGRESU ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE, SE JE KOT RDEČA NIT PREPLETALA BESEDA »ODGOVORNOST«. TA BESEDA JE BILA VEČKRAT POUDARJENA NA KONFERENCI, POSTAVLJALI SO JO DELEGATI, ZAPISANA JE TUDI V VSEH DOKUMENTIH 12. KONGRESA ZKJ.

O TEM SEM VELIKO RAZMIŠLJAL IN KONČNO PROSIL ZA RAZGOVOR Z AKTIVNIM UDELEŽENCEM KONGRESA TOVARIŠEM MILANOM FABJANČIČEM, KI JE OB PRIPRAVAH NA KONGRES NAPISAL ŠE POSEBNO BROŠURO.

Veliko sva se pogovarjala o kongresu, o konferenci direktorjev Gradisa, o odgovornosti poslovnih kadrov, zlasti odgovornosti članov zveze komunistov. Beseda je nov besedo in na vseh pet vprašanj sem dobil zelo konkretne odgovore.

VPRAŠANJE: Z zaostrovanjem gospodarskega položaja se zaostrojuje tudi potreba po učinkovitejšemu uresničevanju odgovornosti. Kaj meniš, kje je meja med dolžnostjo in odgovornostjo?

Mladi trkajo na vrata

Na vseh sestankih in konferencah govorimo o pomanjkanju strokovnih kadrov, podobno je bilo tudi na zadnji direktorski konferenci. Išče mo strokovne kadre za tujino, za novo ustanovljeni TOZD Inženiring, strokovnjake za delovno skupnost, zidarje, tesarje, kadrujemo delavce po drugih republikah, razpisujemo po časopisih, skratka poslužujemo se vseh mogočih ukrepov in poti, kadrov pa ni in ni.

Istčasno pa prejemamo pisma in prošnje lastnih študentov, da naj jih zaposlimo. Kakšni kontrasti? Poglejmo vsebino pisma, ki nam ga je napisala naša študentka Katarina Škufca.

»Od KSS sem dobila sporočilo, da s 16. 7. 1982 lahko pričnem z delom v vaši TOZD, toda odklonili so me. Šolo za gradbenega tehnika sem končala in maturo opravila z odličnim uspehom, sedaj me pa ne sprejmejo niti toliko časa, da bi opravila pripravniško dobo. Prosim, da me vsaj začasno sprejmete v katerokoli vašo tozđ.«

Ali drugo, študirala sem, postala sem diplomirani inženir, končala enoletno pripravniško dobo, izpit opravila s prav dobrim uspehom, sedaj me kljub pomanjkanju strokovnjakov ne sprejmete v redno delovno razmerje.

Nadalje, kar 25 gradbenih strokovnjakov — študentov čaka na

razporeditev, toda odziv v TOZD in strokovnih službah DSSS je bore malo. Vsi želijo strokovnjake z večletno prakso.

Ali dalje, vrsta dobrih strokovnjakov je zapustila delovno organizacijo. Ker jih pač nismo znali pritegniti k delu, iskali smo vzroke za fluktuacijo ter ugotovili, da ni bil najmočnejši vzrok za fluktuacijo prenizek osebni dohodek, temveč premajhna možnost napredovanja in občutek o nepravilnih razmerjih ali delitvi osebnih dohodkov.

Izobrazbena struktura se v zadnjih treh letih ni bistveno spremenila, oziroma, pri nekaterih kategorijah dvignila za 2 do 3 %. Dočim se je v tem času spremenila in izboljšala tehnologija dela. Zavedamo se, da novo znanje, izobrazba in mladi kadri, dajejo večji prispevek stopnji ekonomske rasti in učinkovitosti Gradisa.

Res je, da šole za konkretno delo ne producirajo usposobljene strokovnjake in delavce — bodisi zato, ker to ne znajo, bodisi zato, ker to sploh ni mogoče, toda mlade strokovnjake je potrebno sprejemati, jim posvetiti veliko pozornosti ter jih naučiti, saj teoretičnega znanja imajo dovolj.

Torej sprejemanju mladih več pozornosti, mladina pa naj se zaveda, da so poleg pravic tudi dolžnosti. **Lojze Cepuš**

ODGOVOR: Najbrž ni meje. Dolžnost in odgovornost je potrebno povezati. V vsakem primeru pa zanemarjanje odgovornosti vpliva na zaostrena družbena in gospodarska protislovja. Razmerje med družbenimi in gospodarskimi gibanji in uresničevanjem odgovornosti je pogojeno, vendar ne v celoti neodvisno. Prizadevanja za gospodarsko stabilizacijo imajo svojo vzporednico v intenziviranju uresničevanja odgovornosti, v borbi zoper neopravičeno toleriranje preteklih napak, odpuščanje in dostikrat preblago ukrepanje, drobljenje sil, iskanje lastnih interesov, osebnih in kolektivnih, vendar pa se to ne sme sprevreči na neutemeljeno zaostrovanje odgovornosti (preganjanje čarovnic, iskanje grešnih kozlov, napihovanje manjših nepravilnosti, vsesplošna kritika in podobno), seveda pa je kvaliteta odgovornosti različna glede na vrsto vsebine. Uresničevanje odgovornosti je torej zagotavljanje učinkovite in celovite vloge zveze komunistov v naši družbi, pa tudi sestavni del naše samoupravne družbe.

VPRAŠANJE: V razgovoru si dejal, da so interesi gibalna sila in vzvodi ravnanja posameznikov, skupine ali tozđov, kateri interesi so po tvojem mnenju upravičeni?

ODGOVOR: S stališča odgovornosti delimo interese na upravičene in neupravičene oziroma na tiste, ki po vsebini ali načinu uresničevanja pogojujejo nepravilno ravnanje. Praviloma gre pri kršitvah in nepravilnih ravnanjih za neupravičene interese. Kršenje dogovorjenih, samoupravnih norm, zavlačenje postopkov in iskanje lastnih interesov je enako politično škodljivo kot kršitev zakonskih norm in predpisov.

VPRAŠANJE: Pravijo, da vprašanje odgovornosti ni nikoli dovolj dosledno oziroma ga je v praksi težko izvajati. Ponovno postavljam vprašanje, dolžnost — odgovornost in za koga?

ODGOVOR: Delitev oziroma uresničevanje odgovornosti ni enostavno in terja velike napore. Niz dejavnikov zavira uresničevanje odgovornosti. Bistvo zaostrovanja odgovornosti ne sme biti najprej v eksemplarčnosti ukrepanja glede le nekaterih odkritih nepravilnosti, temveč v doglednem odkrivanju nepravilnosti, v neizprosno iskanju materialne resnice in v objektivnem ugotavljanju odgovornosti. Nepravilnosti se v veliki večini same ne ponujajo v obravnavanje, zato jih je treba odkrivati, razjasnjevati, obelodaniti, pri tem pa mora vsako obrekovanje odpasti. Grd je tožnik, ne pa sodnik.

Bojazen pred odkrivanjem napak je hujska od zagroženosti ukrepov.

Zaostri odgovornost pomeni boljše delo, dosledno izvajanje sklepov, več akcij v pogledu združevanja dela in sredstev, upoštevanje kadrovske politike, nagrajevanje po delu, itd., pomeni pa tudi odločno borbo proti nepravilnosti, ki se pojavljajo na vseh področjih našega dela.

VPRAŠANJE: Pri vsakdanjem delu, zlasti pa pri razpravah v ožjih krogih, zelo radi prevračamo odgovornost na druge. Podobno velja tudi za kolektivno odgovornost. Kaj kot strokovnjak praviš k temu in kje vidiš rešitev?

ODGOVOR: Kdor zavrača odgovornost, ni odgovoren le za to, kar je sam napak storil, napak tudi za zavestne izrečene očitke drugim, brez porazdelitve bremena aktivnosti (pa tudi članov zveze komunistov) ni mogoče porazdeliti bremena odgovornosti. Kdor se izogiba bremenom in dolžnostim v akciji, ali stoji ob strani akcije, nosi odgovornost za izogibanje. Najlažje je kritizirati, pa nič napraviti, kdor kritizira ta ali oni ukrep mora pripraviti ali predlagati boljšega. Kdor zavrača odgovornost na druge, mora tudi sam odgovarjati. Poseben primer zavračanja odgovornosti je obravnavanje nepravilnosti na račun tretjega, celo odsotnega. Ponavadi ni takrat nihče odgovoren. Tako je najlažje prevaliti krivdo na tretjega, kar gotovo ne vodi k reševanju problema. Tu je potrebno več kritičnosti in s tako prakso je potrebno prekiniti.

VPRAŠANJE: Kako pri posameznikih in v kolektivu razviti čut odgovornosti oziroma ali pomanjkanje čuta osebne odgovornosti zmanjšuje pomen odgovornosti?

ODGOVOR: Premajhen čut ali pomanjkanje čuta odgovornosti ne zmanjšuje to odgovornost. Razvit čut odgovornosti zagotavlja, da nečesa ne bo storil kar ne bi bilo prav, ker bi škodovalo ZK, delavcem, Gradisu, družbi. Čut odgovornosti ni le stvar hotenja, le to se pridobiva z znanjem o družbenih odnosih, s poznavanjem naše socialistične ureditve, z voljo in hotenjem, z vzgojo in usposabljanjem, zlasti pa kolektivno povezanostjo v celotni družbenopolitični dejavnosti. Čut odgovornosti je torej razvita sposobnost za moralno politično vrednotenje odnosov in družbenopolitičnih pojavov nasploh.

O odgovornosti bo še veliko govora. Korak naprej pa je storjen že s tem, da smo se o odgovornosti že začeli pogovarjati.

Lojze Cepuš

Radi beremo Gradisov vestnik

Delavci tozda GE Ljubljana-okolica, ki delamo v Iraku, stanujemo v baraki številka 36 in zato je z vso pravico imenujemo kar »naša baraka«. Delamo na različnih objektih, zvečer pa se vsi dobimo v naši baraki, malo pokramljamo, si povemo kakšno zanimivost, popijemo pa tudi kakšen kozarček, če se seveda dobi.

Gradisov vestnik je vsekakor dobrodošlo branje pri nas, vendar ga ne dobivamo redno, pa tudi takrat, kadar ga dobimo v roke, o nas, delavcih v Iraku, piše zelo malo. Zato si želimo, da bi v Gradisovem vestniku objavili tudi kaj o življenju naših delavcev v Iraku.

Ko smo se odpravljali na delo v Irak, nismo vedeli, kaj nas čaka in kako se bomo vživeli v novo sredino. Sedaj pa že lahko rečemo, da smo se kar dobro znašli. Pogoji za delo so zelo težki, kajti dnevne temperature so izredno visoke, v zraku je precej

prahu, delati pa je potrebno precizno, ker so nadzorni organi zelo zahtevni.

Tudi z nastanitvijo smo zdaj zadovoljni; ob našem prihodu v Irak so bili pogoji za bivanje precej slabši.

Vsak izmed nas ima svoje probleme, skupen problem nas vseh pa je ta, da naše družine v domovini ne dobivajo redno naših osebnih dohodkov. Zgodi se, da nakazilo o osebnem dohodku potuje tudi po več mesecev, kar med nami povzroča slabo voljo in dodatne skrbi o tem, kako se preživljajo naši domači.

S tem pismom smo želeli v kratkem prikazati naše življenje v Iraku in probleme, ki nas tarejo, na koncu pa pozdravljamo vse delavce Gradisa v domovini, še posebno naše sodelavce iz matičnega tozda GE Ljubljana-okolica.

Savo Trivunović
z ostalimi gradisovci

Ob večernem kramljanju

Osrednja prireditev ob Dnevu mladosti v Bagdadu

Mladinci pričakujejo pomoč DPO iz domovine Zgradili smo poletni kino

Na našem gradbišču v Iraku imamo nov sodoben klub, v katerem zadovoljujemo naše številne potrebe in interese po kulturnem, družabnem, športnem in rekreativnem delovanju. V klubu je tudi TV dvorana, v kateri je nameščen televizor, z videorekorderjem, preko katerega lahko gledamo video kasete, ki jih dobimo iz Jugoslavije.

Naša na novo organizirana mladina je dala pobudo, da se zgradi večji prostor za predvajanje filmov. Tako smo v zelo kratkem času zgradili poletni kino, ki stoji med delavskim naseljem A in B. Prvo predvajanje filma smo imeli 25. maja letos; ogledali smo si film »Pod Titovo zastavo svobode«, privabil pa je okrog 800 delavcev. Film smo si sposodili v Bagdadu, saj 16 mm filmov na gradbišču še nimamo, četudi smo jih naročili.

S prikazovanjem filmov bi radi v našem poletnem kinu nadaljevali, vendar nimamo filmov. Zanimanje delavcev, ki tukaj delajo, je za ogled filmskih predstav precejšnje, saj na tak način lahko izkoristijo del prostega časa in se odpočijejo od vsakodnevnega dela. Mladinci, pa tudi vsi ostali delavci na gradbišču pričakujemo, da nam bodo priskočile na pomoč družbenopolitične organizacije v matičnih tozdih in da bodo na-

pravile vse, da bi že naročeni filmi čimprej prispeli v Irak.

Ramiz Džafić

Sindikalne športne igre Jugoslovanov, zaposlenih na gradbiščih v Iraku

Zmagali smo v namiznem tenisu

Klub Jugoslovanov v Bagdadu je vsakoletni organizator sindikalnih športnih iger v malem nogometu, šahu, namiznem tenisu in odbojki za Jugoslovane, zaposlene na gradbiščih v Iraku. Letošnja tekmovanja, posvečena 25. maju — dnevu mladosti, so se začela 30. 4. 1982, igralo se je na sistem izpadanja, tekmovanja pa se je udeležilo 15 ekip v malem nogometu, 8 ekip v namiznem tenisu, 13 ekip v šahu in 7 ekip v odbojki. Tudi športniki Gradisa smo bili med udeleženci letošnjih majskih iger: sodelovali smo v malem nogometu, namiznem tenisu in šahu. Rezultati, ki smo jih dosegli so naslednji:

mali nogomet: izpadli smo v prvem kolu, igrali smo z ekipo IMP na Abu Graibu 30. 4. 1982, končni

25. maja 1982 je bila ob 18. uri v klubu Jugoslovanov osrednja prireditev za vse Jugoslovane v Iraku ob letošnjem prazniku — dnevu mladosti. Slavnostni govornik je bil ambasador SFRJ v Iraku, tov. Vido Knežević, ki je med drugim spregovoril o

pomenu dneva mladosti, o večno mladi osebnosti tov. TITA in o našem ponosu ob vsem, kar je povezano s Titom, ZK in uspehi naših delovnih ljudi, ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi izven naših meja za dobrobit prijateljskih narodov v interesu miru in aktivnega sožitja med narodi. Tov. Knežević je končal z mislijo, da predstavlja štafeta, ki je prepotovala tisoče kilometrov po Jugoslaviji, želje vseh naših narodov in narodnosti, da se spoštuje in nadaljuje Titovo delo.

V kulturnem programu, ki so ga pripravili otroci jugoslovanske dopolnilne šole v Bagdadu, se je predstavil tudi naš narodno-zabavni ansambel v sestavi: Ivan Jozelj, Vlado Ančič, Stane Kranjčič, Vinko Košir, Jože Njegovec, Slavko Laitman, Darko Resnik, Ahmet Delić, Zijad Koljić, Mustafa Jakubović, Ibrahim in Jovan Ilić.

Naši glasbeniki so uspešno predstavili kulturno-zabavno dejavnost na našem največjem gradbišču v Iraku in po podelitvi pokalov udeležencem sindikalnih majskih športnih iger Jugoslovanov, zaposlenih v Iraku, ter po zaključku kviza »LJUBIM IN SPOŠTUJEM TITA IN DOMOVINO«, zabavali vse prisotne pozno v noč.

Prireditve se je zaključila s kolom kot prava manifestacija bratstva in prijateljstva jugoslovanskih narodov.

Jana Valentin

rezultat je bil 6:3 za nasprotnika.

Šah: naši šahisti so po začetni zmagi nad šahisti IMP na Abu Graibu 30. 4. 1982 (rezultat 4,5 : 1,5) zgubili v naslednjem kolu s 3,5 : 2,5 in tako v skupni uvrstitvi pristali na 5. mestu.

Namizni tenis: že takoj po prvi tekmi 30. 4. 1982 z IMP na Abu Graibu, ko so naši zastopniki Kohne, Duh, Trojko in Djokić zmagali s 5:0 je bilo jasno, da bo naše zelo ubrano moštvo v namiznem tenisu favorit majskih športnih iger Jugoslovanov, zaposlenih v Iraku.

V naslednjih kolih so blesteli in zmagovali s 5:0. Tudi finalno tekmo, ki je bila 21. 5. 1982 v Bagdadu v klubu Jugoslovanov, so naši predstavniki dobili in tako zasedli prvo mesto.

Jana Valentin

Novice iz Iraka • Novice iz Iraka • Novice iz Iraka • Novice iz Iraka • Novice iz Iraka • Novice iz Iraka

O poti na delo v Irak

Kaj vzeti s seboj?

Potujete v Irak? Ali veste kako? Ali veste, kako je tu urejeno življenje in delo? Vsaj približno veste, kaj morate vzeti s seboj? Če ste na prvo vprašanje odgovorili z DA, na vsa ostala pa z NE, preberite ta sestavek, v katerem bom skušal vsaj delno odgovoriti na vprašanja, ki si jih človek zastavlja pred odhodom na delo v Irak.

Najprej o potovanju samem. Potovanje se prične na Brniku, od koder se odpeljeta s čarterskim letalom Inex-Adrie ali pa z letalom jordanke družbe Alia. Letalo poleti proti Amanu v Jordaniji, kar traja 4 ure. V Amanu počakate letalo za Bagdad. Tu je dobro zamenjati dolarje v iraške dinarje. Čakanje v Amanu je lahko tudi zelo dolgo,

poješ pa lahko le tisto, kar imaš s seboj. Polet od Amana do Bagdada traja le kakšno uro. Lahko pa se zgodi, da letalo ne leti in takrat se potniki peljejo v Bagdad z avtobusom, kar pa traja dobrih 16 ur. Na letališču v Bagdadu vas bodo pričakali dokaj strogi cariniki. Skrijte časopise, kasete, pisma, ker take stvari zelo radi poberejo. In pa seveda alkohol.

Na drugi strani vas bodo že čakali predstavniki z gradbišča. Že na letališču je potrebno urediti nekaj formalnosti, oddali boste potni list in fotografije.

Od Bagdada do gradbišča se peljete z gradbiščnimi avtobusi.

Vedeti morate tudi, da je sedaj, ko imajo v Iraku poletni čas, 3 ure

časovne razlike glede na jugoslovanski čas. Na gradbišče pridete ponoči oziroma bolje rečeno proti jutri po lokalnem času. Tu vas namestijo v prehodne sobe in po naporni poti si lahko dodobra odpočijete.

Naslednji dan je običajno ob 15. uri sestanek z vsemi novinci, kjer vam povedo, kako je z delom na gradbišču.

Vsi imamo oziroma smo imeli probleme, kakšno garderobo vzeti s seboj. Predvsem poletne stvari, srajce s kratkimi rokavi, kratke hlače, lahke čevlje oziroma »japanke«, povedati pa je potrebno, da je pozimi tudi precej hladno. Ponoči temperatura pade pod 0 stopinj Celzija. Tako ne pozabite tudi na kakšen pulover in vetrovko.

Za hrano je poskrbljeno v menzi, ki je na gradbišču. Imamo zajtrk, kosilo in večerjo. Terenski dodatek pokriva stroške prehrane in stanovanja. Tisti pa, ki nima vseh treh obrokov hrane, dobi razliko izplačano v iraških dinarjih.

Na gradbišču je tudi Mercatorjeva trgovina. V njej lahko kupite stvari za osebno higieno, pijačo in hrano. Saj poznate: »Pri Mercatorju dobite vse«. No, čisto tako ni, je pa še kar dobro založena z najnujnejšimi stvarmi. Plačuje se v iraških dinarjih in je sorazmerno drago.

V delavskem naselju je klub, ki ima točilnico, prostore za šah in namizni tenis ter dve dvorani (za TV, za sestanke itd.).

Vsaki petek, ki je v Iraku dela prost dan, so organizirani izleti v Bagdad oziroma druge bližnje in daljnje kraje (hodimo tudi na kopanje).

Sicer pa so pogoji za delo težki. Temperature so izredno visoke, zračni pritisk je nizek, vlažnost zraka je minimalna.

Disciplina v naselju in na delu je stroga. Nadzorni organi so izredno zahtevni in skorajda pretiravajo z natančnostjo.

Vendar pa: »Korajža velja!«

Zmago Bračun

Pohvalna zamisel

Znano je, da je veliko naših delavcev na začasnem delu v prijateljskih arabskih deželah, s katerimi sodelujemo predvsem na gradbeniškem področju, zato potreba po ustreznem jezikovnem priročniku, iz katerega bi se bilo mogoče naučiti vsaj osnovnega pogovornega arabskega jezika, ni bila prav nič nenavadna. Hvale vredno je, da je Center za izobraževanje, ki deluje v GIP Gradis, natisnil slovensko — angleško — arabski jezikovni priročnik.

Njegov avtor je Valid Jurof, Palestinec, ki že 19 let živi v Ljubljani, kjer si je ustvaril družino. Takole sva se pogovarjala:

Tega priročnika bo vesel še marsikdo, ne le delavci, ki zaradi dela v tujini spoznavajo arabski jezik in navade. Kako se je rodila ideja, da bi ga napisali in koliko časa ste posvetili temu delu?

Gradisov Center za izobraževanje je za svoje delavce, ki odhajajo na delo v Irak, Libijo, Alžirijo in druge arabske dežele, že pred leti organiziral tečaje angleščine. Kmalu pa so se odločili organizirati tudi tečaj arabskega jezika, saj se delavci z njim neizogibno srečujejo. Tako sem najprej napisal ustrezna skripta s 300 stavki in 500 besedami. Štirinajst tečajnikov, ki so ta tečaj končali, se je naučilo pisati, malo slabše brati, v glavnem pa so se precej naučili. Pojavila pa se je težava, saj je ob takem načinu učenja nujno potreben učitelj, na gradbiščih pa ga se-

veda ni. In ravno tu se pojavi potreba po še popolnejšem znanju.

To je bil vzrok, da sem se po dogovoru z Gradisom lotil pisanja slovensko-angleško-arabskega jezikovnega priročnika, iz katerega se lahko vsak sam nauči govoriti in ga lahko tudi uspešno uporablja. V njem je zapisanih okoli 5000 besed in več kot 100 najbolj uporabnih stavkov.

Okoli tisoč ur sem potreboval, da sem napisal ta priročnik. Nisem namreč profesionalni na tem področju, sem namreč farmacevt, arabske besede pa je v latinici zelo težko pisati. Po dogovoru bom s sodelavci delo nadaljeval, tako da bo priročnik dopolnjen še z osnovnimi tehničnimi izrazi.

Ali bomo lahko tudi tisti, ki nismo zaposleni pri Gradisu, priročnik kupili? Marsikdo odide v arabski svet kot turist, pa bi se rad že prej nekoliko seznanil z vašim jezikom.

Center za izobraževanje pri Gradisu je pooblaščen, da izda dovoljenje za razmnoževanje vsaki delovni organizaciji, ki bi to želela. Če bi jih bilo več, bi bila lahko lepša tudi oblika in priročnik bi lahko morda celo natisnili v tiskarni. Vse je odvisno od dogovora.

Iz slovenskih krajev odhaja precej delavcev na delo v arabski svet, zato bi ne bil napak, celo potrebno in zaželeno bi bilo, da bi se delovne

organizacije med seboj povezale in priročnik v primarni obliki skupno natisnile. Povpraševanja in kupcev

je namreč že precej — tudi takih, ki ne delajo v gradbeništvu.

Z. Rashid

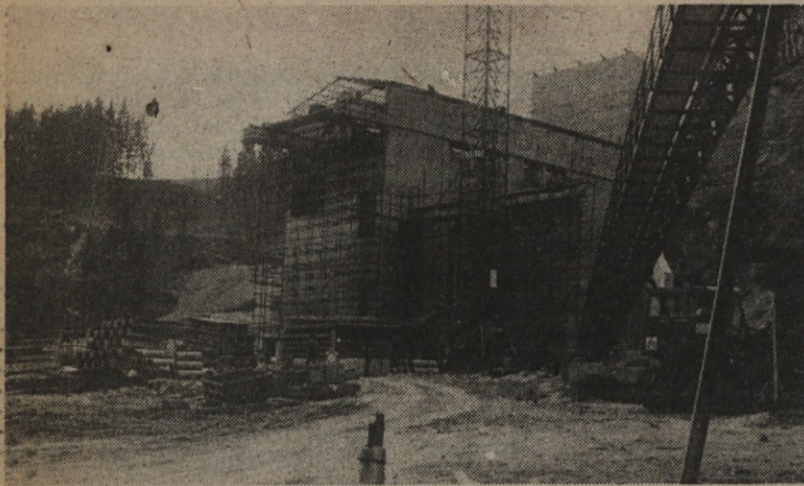

Obiskali so nas študenti iz Namibije

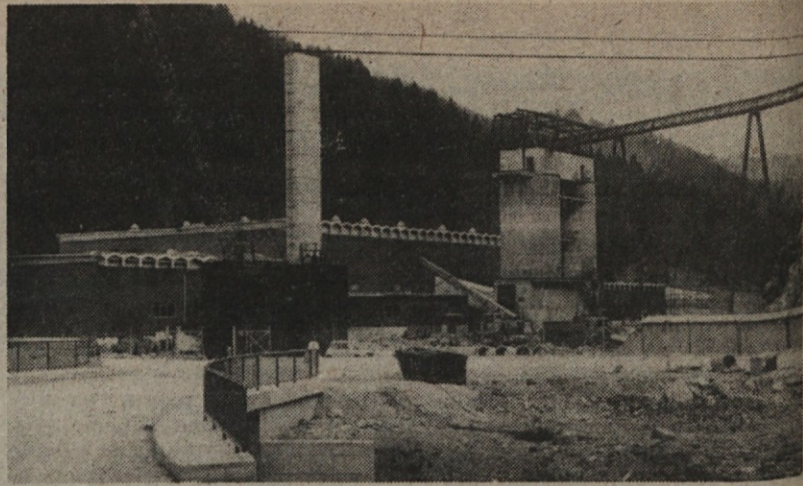
Gradis so obiskali študenti iz Namibije

V Ljubljani si nabira znanje precejšnje število študentov iz nerazvitih dežel, predvsem iz Afrike. Tako je pred kratkim Gradis obiskala skupina študentov iz prijateljske Namibije, ki študirajo v Ljubljani. Zanimali so se za organizacijo Gradisa, delegatski in samoupravni socialistični sistem, za probleme s katerimi se srečujejo, za naš nastop v tujini itd. Na koncu smo jim zavrteli film — Gradisovih 35 let.

C. P.

V drobilnici se bo uranova ruda drobila in s pomočjo transportnih trakov prenašala do predelovalnega obrata

Pogled na glavni predelovalni obrat, ki je gradbeno že končan

Rudnik urana Žirovski vrh bo začel letos poizkusno obratovati

Gradis v Sloveniji gradi vse energetske objekte, ki so na prioritetni listi izgradnje. Poleg HE Solkan in HE Mavčiče, tovarne v Ljubljani in Rudnik urana Žirovski vrh, katerega gradijo delavci jeseniškega tozda.

Sedaj je že narejeno 60 odstotkov del na objektih za Rudnik urana Žirovski vrh, vendar bi po prvotnem planu morala biti gradnja že končana in bi moral rudnik in predelava urana normalno obratovati. Zaradi pomanjkanja denarja za to investicijo bo do konca gradnje preteklo še dve leti.

V glavnem predelovalnem obratu, ki je gradbeno že končan je večji del opreme že montiran, postavljeno pa je tudi več kot 90 odstotkov instalacij, tako da bodo v kratkem lahko preizkusili delovanje kotlarne, prav tako pa se za letos predvideva preizkus obratovanja v glavnem proizvodnem objektu.

Treba pa bo še narediti celo vrsto spremljajočih objektov kot so: različna skladišča za žvepleno kislino, amonijak in natrijev klorat, objekt za pripravo natrijevega klorata, črpalnice in še nekateri manjši objekti, kot so: rezervoar pitne vode, oljevod in parovod, povezava kotlarne z ostalimi objekti in vse zunanje instalacije. Vsi omenjeni objekti se nahajajo na spodnji lokaciji rudnika urana.

Na zgornji lokaciji se nahaja drobilnica v katero se že montira oprema in manjša trafo postaja. Do drobilnice bodo uranovo rudo iz rudnika vozili s tovornjaki. Po drobljenju bodo rudo s pomočjo transportnih trakov prepeljali do glavnega predelovalnega obrata za nadaljnjo predelavo. Na zgornjem platu bo treba narediti tudi vzorčno postajo in še eno halo, za katero se dogovarjamo, da bi jo preprojektiral naš mariborski biro in da bi to po novem projektu bila velo hala, saj bi s tem nekoliko pocenili gradnjo.

Na tem velikem gradbišču, ki je največje gradbišče tozda GE Jesenice je dosedaj bilo vgrajeno 23.000 kubikov betona vseh znamk, 250.000 kubikov izkopa pri zemeljskih delih in različnih nasipih, položeno je bilo 300 ton armature, vgrajeno je bilo 4.000 kvadratnih metrov siporeks plošč, postavljeno je bilo 310 ton jeklenih konstrukcij in izdelkov, narejeno je bilo 260 metrov velikih paraboličnih propustov, 800 metrov kanalizacije, 2 kilometra cest itd.

In kaj predvidevajo na gradbišču Rudnika urana Žirovski vrh, da bodo letos še gradili. Takoj moramo povedati, da je to v največji meri odvisno od dotoka sredstev, vendar je kljub temu predvideno dokončanje vseh del na glavnih objektih predelovalnega obrata, na objektu za laboratorij in gasilsko službo, rezervoarju za požarno vodo, skladišču

goriva, drobilnici, vzorčni postaji, ventilatorska postaja v rudniškem delu, izgradnja ceste na Boršt s štirim manjšimi mostički, ceste do zadrževalnega bazena, izgradnja zadrževalnega bazena in kanalizacije do pete stalne deponije hidrometalurške jalovine in zadrževalnega bazena. Vsa ostala dela pa bodo opravljena prihodnje leto.

C. P.

V izobraževalni skupnosti ugotavljajo

Malo zanimanja za gradbene poklice

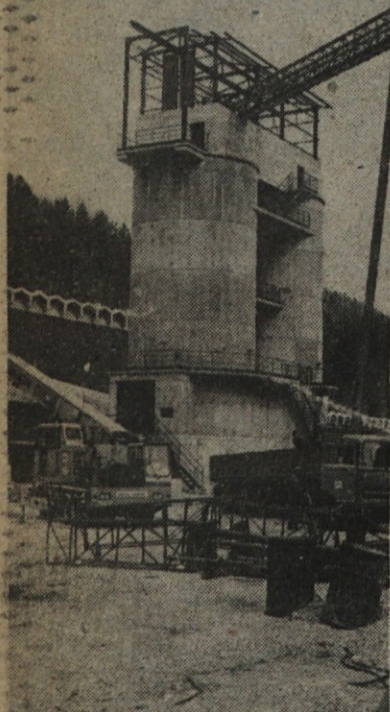
Posebna izobraževalna skupnost gradbeništva deluje že drugo mandatno obdobje. Od prvotnih iskanj, ki so bila značilna za vseh 18 posebnih izobraževalnih skupnosti, so se dokopali do tega, da danes že trdno vedo, kako in kaj lahko skupnost prispeva k uspešnejšemu izobraževanju gradbenikov.

V minulem mandatnem obdobju so, ob tekočih nalogah, največ pozornosti posvetili sistemskim rešitvam. S samoupravnim sporazumom o temeljih plana izobraževalne skupnosti gradbeništva za obdobje 1981—1985 so se uporabniki in izvajalci dogovorili, da bodo v programih usmerjenega izobraževanja izobrazili 6895 absolventov srednjih šol in 450 absolventov visokih šol. Poleg tega bodo v petih letih na novo vpisali 8400 učencev v programe usmerjenega izobraževanja na srednji stopnji in 1110 študentov na visoki stopnji.

Programi usmerjenega izobraževanja bodo namenjeni gradnjam, geodeziji, arhitekturi, zaključnim gradbenim dejavnostim, gradbeni

mekanizaciji, dimnikarstvu in industriji gradbenega materiala. Rezultati predhodnega vpisa kažejo, da je za gradbeniške poklice med učenci osnovnih šol zelo malo zanimanja. Na razpisana mesta se je prijavilo le 42 odstotkov kandidatov, kar pomeni najslabše zanimanje od vseh poklicev, za šolanje ob delu pa so kandidati pokazali le za 0,4 odstotka razpisanih učnih mest. Zato so na zadnji seji skupščine Izobraževalne skupnosti gradbeništva Slovenije sklenili, da bodo razpis podaljšali do konca avgusta, tako da bi kandidatom, ki drugod ne bodo sprejeti, omogočili preusmeritev na te šole. Delegati skupščine so takšne rezultate komentirali češ, da imamo veliko kandidatov za vodilna mesta, vsi bi na področju gradbeništva načrtovali, vodili ali projektirali, fizično delal pa bi le malokdo. Torej imamo veliko oficirjev, vojakov pa le malo. Delegati niso bili zadovoljni z dejstvom, da bomo spet iskali učence iz drugih republik, saj bo tudi ta vir prej ali slej usahnil.

GV

Na gradbišču v Žirovskem vrhu je bilo dosedaj vgrajenega že 23000 kubičnih metrov betona

HE Mavčiče naj bi dogradili do konca leta 1985

Zaradi pomanjkanja denarja gradimo hidroelektrarno Mavčiče nekoliko počasneje, kot je prvotno bilo načrtovano. Gradnjo naj bi namreč začeli že v začetku leta 1980, pa smo jo koncem leta 1980, s tem da so spomladi leta 1981 bila prekinjena vsa pripravljala dela, predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pri investitorju, to so Savske elektrarne. Tako se je gradnja v resnici začela šele oktobra lani, to je s skoraj dvoletno zamudo. Ko je slovensko elektrogospodarstvo leta 1979 sklenilo, da bomo elektrarno gradili, so zračunali, da bo stala 1,7 milijarde dinarjev in da bo končana leta 1983. Zaradi omenjenih težav bo HE Mavčiče zgrajena šele v letu 1985 in bo precej dražja.

Strokovnjaki so zračunali, da je mogoče na Savi instalirati elektrarne za proizvodnjo treh milijard kilovatin ur električne energije. Tako bo HE Mavčiče prva izmed 18 elektrarn, ki naj bi jih zgradili v prihodnje do Bregane. Imela bo 38 megavatov moči. To pomeni, da ne gre za elektrarno velikanka, ki pa bo vendarle za Gorenjsko izredno pomembna, saj je z njeno gradnjo povezana tudi gradnja nove elektroje-karne v Železarni Jesenice.

Kljub vsemu elektrarna raste. Delavci našega tozda GE Nizke gradnje iz Maribora zapirajo gradbeno jamo v kateri bo stala elektrarna. Ta dela še vedno sodijo med pripravljala dela za gradnjo glavnega objekta, to je strojnice za elektrarno, ki se bo gradila prihodnje leto. Zapiranje gradbene jame mora biti končano aprila prihodnje leto in tudi izčrpana voda iz jame, do takrat pa bo že tudi znano, kdo bo izvajalec del na glavnem objektu, saj sedanja po-

godba velja le za dela pri zapiranju gradbene jame.

Preden so sploh lahko začeli z deli na HE Mavčiče je bilo treba zagraditi delavsko naselje z centralno kurjavo in čistilno napravo ter urediti delavsko menzo s kuhinjo. Na gradbišču je bila postavljena betonarna SB 500 in separacija gramoza, ki stoji dva kilometra vzdolžno od gradbišča elektrarne. V strugi Save je precešen nanos rečnega gramoza. To nahajališče je na levi obali Save. S tovornjaki bodo gramoz vozili do tekočih trakov in z le-temi na desno obalo kjer bo drobilnica, ki bo drobila pet frakcij.

Sedaj je že narejeno 40 odstotkov del pri zapiranju gradbene jame, ki bo služila za izvršitev del na glavnem objektu hidroelektrarne. Gradbena jama bo zaprta z 20 vodnjaki in 19 vmesnimi deli. Vodnjaki so premera 6 metrov in se temeljijo na konglomerat. Njihova globina je največ 13 metrov, odvisno od nosilnost tal v posameznem delu struge Save. Pri zapiranju gradbene jame je bilo treba tudi minirati konglomerat, da bi bili vodnjaki sidrani na čim bolj nosilnem terenu. Ta dela je opravljal Geološki zavod Ljubljana. Široki podvodni izkop gramoznega nanosa in razminiranega dela konglomerata se vrši s težkim skrepernim bagrom.

Pri vseh podvodnih delih sodelujejo tudi trije potapljači. Za hidroelektrarno bo nastalo akumulacijsko jezero, za katerega se Kranjčani bojijo, da bo povzročilo preveč megle in da bo Kranj postal še bolj zamegljeno mesto.

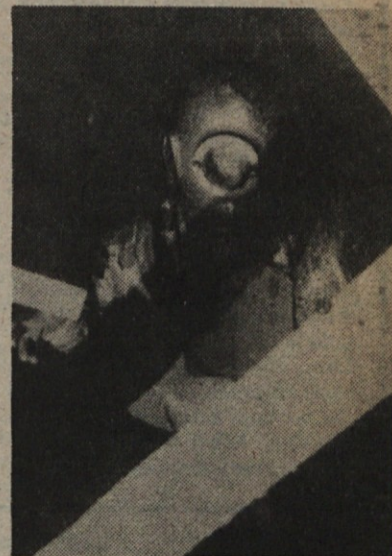
Elektrarna Mavčiče naj bi imela zalogo vode za vse ostale elektrarne

na Savi. V njenem jezeru se bo nabralo 10,7 milijona kubičnih metrov vode. Medtem, ko sedaj znaša poprečni pretok Save v Mavčičah 70 kubičnih metrov v sekundi, se bo z izgradnjo elektrarne povečal na 260 kubičnih metrov v sekundi.

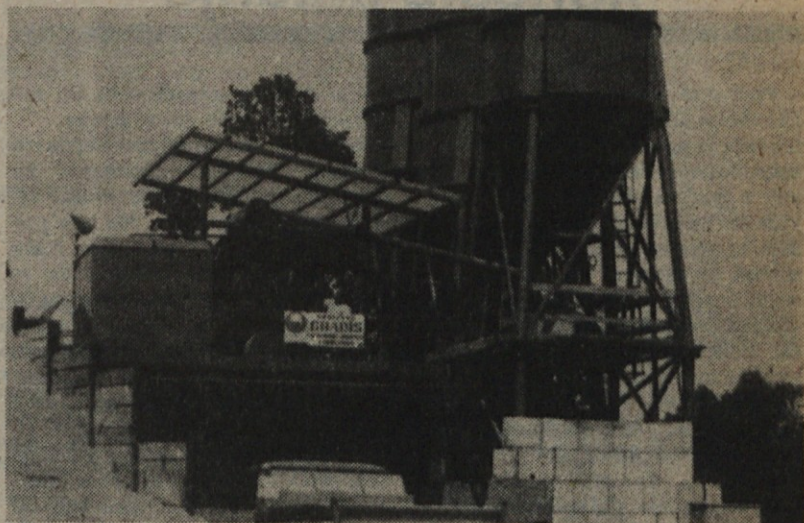
Akumulacijsko jezero bo segalo do kranjskega mosta in bo na 346 metrov nadmorske višine. Gladina bo nihala poprečno 1,7 metra, največ pa do 3 metra. Jezero bo najširše 450 metrov ter bo potopilo dve domačiji in mlin.

Lega gradbišča je na pol poti med Ljubljano in Kranjem, vendar odmaknjeno od glavnih prometnic. Javne prometne zveze so redke in neugodne in delavci zelo težko pridejo v Ljubljano ali Kranj, zato je toliko bolj pomembno dobro urejeno življenje v naselju.

C. P.

Pri podvodnem betoniranju in vseh delih pod vodo sodelujejo tudi potapljači

Zaradi velikih količin betona, ki ga bodo potrebovali so postavili betonarno SB 500, izdelek KO Ljubljana

2 kilometra od gradbišča je postavljena separacija gramoza z drobilnico

Pogled na gradbišče HE Mavčiče

Jože Triler upokojen

Avtobusna linija Škofja Loka — Ljubljana — Škofja Loka po 35 letih za Jožeta ni več pomembna. Sedaj bo spremenil svoj bioritem (kakor rečemo temu). Njegov korak bo usmerjen v bližnje škofjeloške hribe. Pravi, da se počuti še dovolj vitalnega, da bo užival svoj pokoj. Ne bo se sicer potegoval za trimskega kaveljca ali korenino, pa vendar bo na zmeren način premagoval takšne in drugačne ovire.

Ko že omenjamo kaveljce in korenine, bi jih lahko povezali z Gradisom. Jože je eden od korenin Gradisa, saj je začel in končal z delom pri Gradisu. Pri svojem delu je bil vztrajen in marljiv delavec. Vseskozi je bil zvest Kovinskim obratom, čeprav je za nekaj dni poskusil kruh v škofjeloškem Gradisu. Kljub bližini doma ni mogel ostati pri njih, ker so ga na

obrate vezali prijetni spomini.

Dragi Jože, za konec ti vsi člani kolektiva Kovinskih obratov želimo, da bi užival zasluženi pokoj. In če boš utegnil, nas pridi pogledat v našo novo tovarno.

Kolektiv KO Lj.

Zlatko Koren — 50-letnik

Malce neobičajno, pa vendar slovesno, je **Zlatko Koren** proslavil Abrahama v krogu svojih sodelavcev. V Mariboru so prav takrat učenci zaključevali triletno šolanje in so mu ob njegovi petdesetletnici podarili poleg spominskega darila še nekaj šaljivih — simboličnih daril, ki jih navadno učenci podarijo učiteljem ob koncu šolskega leta. Zlatko je namreč inštruktor zidarskih vajencev. Stiski rok učencev, ki so postali kvalificirani delavci, so mu tisti trenutek pomenili več kot karkoli. Spomin mu je segel nazaj

v tista leta, ko je tudi on tako končal šolanje. Toda v življenju se je moral vedno znova učiti, da je dosegel to, kar je danes. »Petdeset cvetov za petdeset let«, je ugodoma dejal Perović, ko mu je predajal šopek ob njegovem jubileju. Slika Lenta — starega dela Maribora pa ga bo vse življenje spominjala na sodelavce in dneve, pebite v Gradisu. Naj se čestitkam pridružimo še mi z željo, da bi še dolgo let zdrav in čil prihajal v Gradis, kateremu je bil zvest vse do danes.

Sodelavci

Zlatko Koren (desni) ob podelitvi spominskega darila

V Mariboru 46 učencev končalo šolanje

Pred dnevi je skupina učencev v Mariboru zaključila triletno izobraževanje za poklice tesarja, zidarja in železokrivca. Ves čas šolanja so bivali v gradisovem samskem domu, kjer so imeli vso oskrbo. Njihovo delo so spremljali inštruktorji, ki so skrbeli za uspešno šolanje. Uspehi so bili seveda različni, odvisni pač od vloženega truda. Sedem učencev je za odličen uspeh prejelo lepe knjižne nagrade, ki sta jim jih izročila vzgojitelj Perović in tovariš Zorec. Slednji je v pozdravnem govoru med drugim dejal:

»Mislim, da ste si pridobili osnovno znanje, del splošne izobrazbe, ter nekaj delovnih navad. Vsega vam v tako kratkem času nismo uspeli dati. To vam bo dalo šele življenje. Ta šola vas še čaka.

Pokazali pa ste voljo do dela, kar potrjujejo tudi vaše dobre ocene.

Ne morem pa mimo resnice, da ste pokazali premalo zanimanja za družbeno politično delo in naš sistem samoupravljanja. Na tem področju vas čaka še veliko dela. Naša družbena ureditev zahteva, da je dober delavec tudi dober samoupravljaec.

Na slovesnosti je spregovoril tudi ravnatelj gradbenega šolskega centra iz Maribora, kjer so učenci opravljali teoretični del šolanja.

Upamo samo, da bodo ti učenci tudi ostali v Gradisu, ki jim je omogočil šolanje. To je odvisno tudi od nas samih, glede na to, kako jih bomo vključili v proces dela.

Franjo Štromajer

Za odličen uspeh — lepa knjiga »Spomini« Ivana Mačka-Matije

V Mariboru in Kopru predaval dr. med. Janez Rugelj

Ponujena roka odvrne alkoholika od pitja

Če alkoholizem opazujemo predvsem z vidika delovne učinkovitosti, lahko rečemo, da se alkoholizem med delavci kaže zlasti v pogosti odsotnosti z dela, v slabšanju telesnega in duševnega zdravja in s tem v pojevanju delovnih moči. Vse to pa vodi v gmotni, osebni in družbeni propad alkoholika in njegove družine.

Probleme v zvezi z alkoholizmom ne more reševati le zdravstvena ali kadrovsko-socialna služba, ampak je za to odgovorna celotna TOZD oz. DO po samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah, vodilnih in vodstvenih delavcih.

Alkoholizem prinaša motnje predvsem v delovni skupini. Motnje ne nastopijo takoj, marveč ponavadi šele po daljšem obdobju alkoholizma, ko je delavec osebnostno že zelo propadel. To seveda ne pomeni, da se alkoholizem ne kaže v delovni skupini že pred tem. Gotovo se, le sodelavci in predpostavljeni v večini primerov na to niso pozorni, če si že namenoma ne zakrivajo oči, ker ne znajo, ne morejo ali si ne upajo ukrepati, kot bi bilo prav.

Od delovne skupine je torej odvisno, kako registrira motnje v svoji sredi zaradi čezmernega pitja. Če v njej ni reda, če ni zdrave delovne

discipline, potem delovodje ali skupinovodje »prezro« prekrške in motnje, ki jih povzroča vedenje delavca, ki čezmerno pije. V taki skupini tudi ne bi imel nihče moralne moči, da bi zahteval od alkoholika brezpogojen delovni red in disciplino. Še posebej to velja za delovno skupino, kjer čezmerno pije vodja. Skratka, delovna skupina, ki je kot celota neurejena, ne more opaziti motenj pri delu zaradi »čezmerne« pitja.

O teh problemih je priznani strokovnjak s področja alkoholizma, dr. sc., dr. med. Janez Rugelj, predaval v naših tozdih v Mariboru in v Kopru zlasti vsem strokovnjakom, vodstvenim in vodilnim delavcem, vključno z delovodji, odgovornimi delegati v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah tozda.

Glede na velik odziv na predavanja je upravni odbor Centra ga izobrazbevanje GIP Gradis na svoji zadnji seji sprejel sklep, da se v vseh tozdih in delovnih skupnostih, v katerih so za takšna predavanja zainteresirani, le-ta organizirajo v sodelovanju s socialnim delavcem v Kadrovsko socialni službi. Predavanja bi se lahko pričela oz. nadaljevala septembra letos. Mira Videtič

IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije

Razpis

Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije je zaupal organizacijo IV. kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije sozdu IMP — delovni organizaciji IZIP.

IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije bo v Ljubljani od 18. do 22. oktobra 1982.

S tem razpisom vabimo vse kulturne ustvarjalce iz vrst delavcev Gradisa, naj svoje ustvarjanje predstavijo širši javnosti in obogatijo to tradicionalno prireditev, katere pokrovitelj je republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije.

Za sodelovanje se lahko prijavijo delavci gradbenih in montažnih organizacij, industrije gradbenega materiala, projektivnih organizacij, včlanjeni v sindikatu gradbenih delavcev, učenci, študentje profesorji in drugi delavci gradbenih šolskih centrov, srednjih gradbenih šol ter fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Sedež delovne organizacije ali šole mora biti v SR Sloveniji.

Kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije obsega naslednja tri področja:

1. likovno in fotografsko,
2. literarno,
3. glasbeno in folklorno.

1. Natečaj za likovna in fotografska dela

1. V okviru IV. kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije bomo organizirali razstavo likovnih del in fotografij, ki bo v Ljubljani od 18. do 22. oktobra 1982.

2. Izbor predloženih likovnih del in fotografij bo opravila tričlanska strokovna žirija, ki jo bo imenoval organizator. Žirija se bo pri izboru ravnala po kriteriju kakovosti.

3. Osnovni pogoji, da so dela izvirna.

4. Vsak likovnik oziroma fotoamater lahko pošlje več del.

5. Dopusčene so vse običajne slikarske in risarske tehnike, kiparske in grafične tehnike ter črnobela in barvna fotografija.

6. Vsebina likovnih del je svobodna.

7. Zaželeno je, naj bi slike ne bile širše od enega metra. Grafike in fotografije naj ne bodo opremljene s paspartuji ali kaširane. Fotografije naj bodo formata 30 x 40 centimetrov ali iz tega formata izvedene.

8. Slike, ki jih bo žirija uvrstila na razstavo, morajo biti uokvirjene.

9. Organizator bo izdal katalog razstave, ki ga bodo prejeli vsi avtorji sprejetih del.

Koledar razstave

1. Sprejemanje del: od 25. avgusta do 6. septembra 1982 v tajništvu delovne organizacije IZIP, Ljubljana, Titova 37.

2. Obvestilo o sklepih žirije: do 30. septembra.

3. Razstava bo odprta od 18. do vključno 22. oktobra 1982. Organizator ima pravico, da organizira isto razstavo še v kakem drugem mestu Slovenije. V tem primeru se obvezuje, da se bo posebej dogovoril z vsemi avtorji.

4. V katalogu razstave bo objavljeno, kje bodo avtorji lahko prevzeli svoja dela.

2. Natečaj za literarna dela

Sodelujejo lahko avtorji:

- s prozo,
- s poezijo,
- z gledališkimi deli.

Prispevki so lahko napisani v kateremkoli jeziku jugoslovanskih narodov in narodnosti. Svoja dela za natečaj pošljite v treh izvodih (po možnosti tipkano) in sicer največ po:

- šest pesmi,
- dve črtici ali krajši noveli,
- potopis,
- eno daljše prozno delo ali samo odlomek,
- eno gledališko delo.

Vsa dela bo prebrala strokovna žirija, ki bo tudi predlagala način predstavitve na literarnem večeru. Vsak avtor naj sporoči, če bo svoje delo predstavil sam ali morda drugi recitator.

Literarna dela pošljite do 15. avgusta 1982 na naslov: Organizacijski odbor IV. kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije, SOZD IMP — DO IZIP, Ljubljana, Titova 37.

3. Natečaj za pevce, glasbenike in folklorne skupine

a) Vokalno področje

Prijavijo se lahko:

- najmanj oktet (moški ali ženski),
- moški, ženski ali mešani zbori.

Oktei oziroma zbori, ki žele nastopiti na kulturnem srečanju, naj pošljejo organizacijskemu odboru svoj program najkasneje do 15. avgusta 1982. V njem naj bo vsaj pet pesmi. Da ne bi več zborov nastopilo z istimi pesmimi, ima organizator pravico dokončne izbire del, zato prosimo, da v programu označite tri dela, ki bi jih želeli izvesti na kulturnem srečanju.

Prijavi, ki jo boste poslali do 30. julija 1982, priložite:

- podatke o zboru (število izvajalcev s karakteristi, (moški, ženski ali mešani zbor) in podatki o nastanku ter dosedanjih nastopih),
- podatke o zborovodji ali umetniškem vodji,
- ime in naslov organizacije ali osebe, s katero naj se organizator povezuje.

Ce se bo organizacijski odbor odločil za skupen nastop pevske skupine, bo vsem prijavljenim posredoval notno gradivo do 15. septembra.

b) Instrumentalno področje

Na instrumentalnem področju sodelujejo:

- godbe na pihala,
- instrumentalni ansambli — izvajalci resne ali narodne glasbe,
- vokalno instrumentalni ansambli zabavne ali narodnozabavne glasbe.

Organizator ima pravico do odločitve, da bodo ansambli narodnozabavne in zabavne glasbe nastopili le na družabnem delu kulturnega srečanja.

Prijavi, ki jo boste poslali najkasneje do 30. julija 1982, priložite:

- program,
- karakteristiko sestava in število izvajalcev,
- podatke o dosedanjem delu (nastanku, nastopih, itd.),
- podatki o vodji,
- ime in naslov osebe, s katero naj se organizacijski odbor povezuje.

c) Folklorna dejavnost

Folklorne skupine naj prijavijo program dveh narodnih plesov, ki jih želijo predstaviti.

Prijavo pošljite organizacijskemu odboru do 30. julija 1982.

Priložite ji:

- program,
- število članov skupine (koliko je plesalcev in koliko izvajalcev v instrumentalnem delu skupine),
- podatke o dosedanjem delu skupine (njenem nastanku in nastopih),
- podatke o vodji skupine,
- ime in naslov osebe, s katero naj se organizator povezuje,
- minimalne tehnične zahteve za izvedbo plesa (število garderob, površina odra, itd.)

Prijave in literarna dela pošljite na naslov: Organizacijski odbor IV. kulturnega srečanja gradbenih delavcev SOZD IMP — DO IZIP, Titova 37, 61000 Ljubljana.

Za vsa pojasnila lahko pokličete po telefonu, št. 061—321-043, tovarišico Marijo Primc (informativna služba IMP) ali Cveto Janež (tajništvo delovne organizacije IZIP).

G. V.

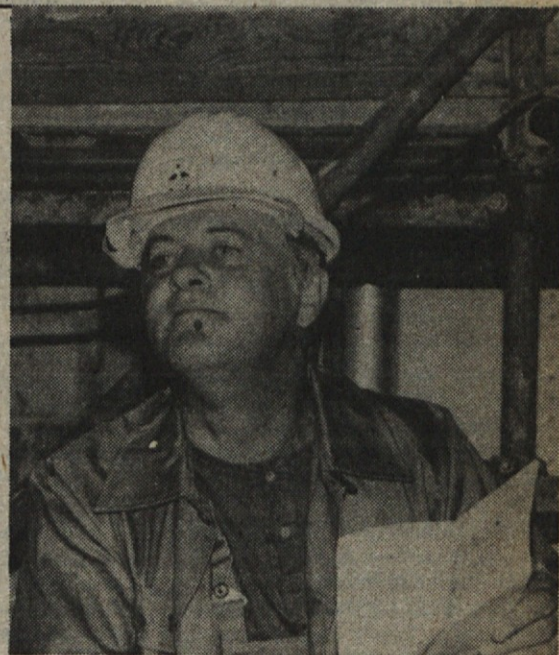
Gradisov Janez

igralec,
telefonist,
zidar

Tako se gradnja srečno je začela, bila je mariborska občina vesela, a zdaj je v Mariboru občin šest in kaj bo, če na lastno pest bo vsaka občina želela, da svoje gledališče bi imela?

Postavili nad prvo fazo že ste streho in danes to naj bo vam v uteho, da preden celo gledališče bo končano, tedaj bo tudi vašim vnukom dano, da bodo si kupili abonma (ki danes Gačnik ga že ima)... Seveda če vas Krunic ne bo slučajno šibal gor, kjer Hočmeini ajatol lahko vas spravi malo dol... Uprite se. Le gledališče naj vaše dolgo bo gradbišče in naj vas Miha vaš še zabejava, pa mal se dela, mal se spava...

Franjo Štromajer

Dramski igralec Janez Klasinc v Gradisovi obleki

Resnično ga lahko imenujemo GRADISOV JANEZ, saj je Janez Klasinc dramski igralec SNG Maribor stalni gost na naših proslavah. Tokrat, na likofu zgradbe gledališča, je še posebej presenetil z nastopom kronista, saj je nastopil v delovni obleki, kakršno drugače nosijo naši delavci: na glavi obezna čelada (te ravno vsi gradisovci ne nosijo), v roki pa »ajmer, kela in fandl«.

Tako gradbeniško opremljen je meril s svojimi puščicami na vse strani, pri tem pa mu nihče ni zameril, če je katerega ošvrknil. O gradnji gledališča in delu Gradisa je v verzih povedal med drugim tako:

Ludvik Šnajder — slovo od gradisovih športnikov

Čas hiti in ima svoj neustavljivi tempo. Naše življenje je vpeto v delček časa, ki ga preživimo tako ali drugače, vendar zelo različno. Človeka tok časa zajame in drži vpetega, dokler se njegov delček ne izteče.

»Tudi meni se izteka del časa, ki sem ga preživel v tej veliki Gradisovi

Ludvik Šnajder, najstarejši aktivni član strelskega športa v Gradisu

družini,« je dejal Ludvik Šnajder, ki se je ob koncu XXVIII. letnih športnih iger pred mesecem dni poslovil od aktivnega nastopanja na Gradisovih športnih igrah. Zato smo ga obiskali in se pogovorili z njim, saj bo konec leta odšel v pokoj. Pogovarjali smo se o marsičem, največ pa o strelstvu v Gradisu.

»Bliža se trenutek slovesa od aktivnega dela, od svojih sodelavcev, od strojev. Poleg številnih sodelavcev pa imam še mnogo znancev in prijateljev iz športnega področja, od katerih se v letošnjem letu poslavljam od aktivnega sodelovanja v strelski panogi.«

Kot edini še aktivni strellec iz tistih časov, ko se je strelstvo v Gradisu porajalo, povejte, kako in kdaj je do tega prišlo?

»Strelski šport je poleg kegljaštva najstarejša panoga v Gradisu. Če pogledamo v kronologijo strelstva pri Gradisu, bomo zasledili že v letu 1948 prvi zametek v takratnih Centralnih obratih v Ljubljani. Na pobudo sindikata se je formirala manjša skupina, ki so jo v večini sestavljali udeleženci NOV. Po nekem naključju smo dobili eno že rabljeno zračno puško, s katero smo vadili. Imeli smo probleme z zračnim orožjem, s tarčami še večje pa z municijo.

Tarče smo največkrat izdeljali kar doma za municijo pa smo uporabljali šibre lovske municije. Sčasoma smo lažje dobivali tarče in municijo, vendar smo še vedno imeli probleme z orožjem. Z eno in isto zračno puško je vadilo od 50 do 80 strelcev in z njo tudi tekmovalo. Zagnanost za strelski šport je bila velika in je trajala do 1970 leta.«

Kdaj je bila ustanovljena prva strelska družina v Gradisu?

»V letu 1951 meseca aprila, je bila v takratnih Centralnih obratih ustanovljena prva strelska družina pod imenom »SD Gradis—Kovinar«, registrirana pa je bila pri Okrajnem strelskem odboru v Ljubljani. S tem smo tudi pridobili večjo možnost nabave strelske opreme.

Z ustanovitvijo »strelske družine« so nastale tudi obveze za organizirano delo. Obvezna tekmovalna in tudi vaje so rodila uspehe. Od velikega števila članov v družini se je izdvojilo nekaj dobrih posameznikov ki so se brez bojzani postavili po robu nasprotnikom, ki so nekaj pomenili že v republiškem merilu. Naše strelsko društvo je nekaj let pod okriljem »Okrajnega strelskega odbora«, v katerega so bile vključene številne močne strelske družine, zasedalo četrto ali peto mesto med najboljšimi, med katerimi so bili tudi republiški in državni reprezentanti.«

Očitno je, da je bila med strelci precej velika zagnanost?

»V obdobju med 1955—60 se je pojavilo novo zračno orožje in ostali pribor. Zagnanost je bila velika, saj je šlo med strelci za prestiž — najboljši so dobili strelsko orožje, katerega so lahko uporabljali samo oni.«

Kako so boljši pogoji za razna strelstva vplivali na strelski šport pri Gradisu?

»Pogoji za strelski šport so se iz leta v leto izboljševali, obratno pa je bilo s strelci v Gradisu. Po letu 1970 se je začela čutiti manjša stagnacija. V obdobju od 1970 do danes je zanimanje za ta šport na splošno zelo upadlo tako tudi v Gradisu. Razmerje med puškami in strelci je bilo v določenih obdobjih:

— od 1951 do 1970 je bilo 80 strelcev in 10 pušk (mišljeno pri SD Gradis-kovinar).

— od 1970 do danes pa je 80 pušk na deset strelcev.

Primerjava je nekoliko smešna, vendar resnična.

Kdaj se je strelski šport začel razvijati tudi v drugih enotah oziroma tozdi?

»V ostalih Gradisovih enotah se je strelstvo začelo pojavljati okrog 1960. leta. ponekod prej, drugje pozneje. Najbolj se je strelski šport ukoreninil v Ljubljani, kjer so začetki strelstva v Gradisu, nato v LIO Škofja Loka in K. O. Maribor, sledijo jim strelci v GE Maribor, GE Ptuj in drugi. Iz tega se da razbrati, da strelski šport ne nazaduje, vendar so to žarišča z maloštevilnimi člani. Večinoma so to entuziasti različnih starosti, ki tvorijo jedra na posameznih območjih.

To je v grobem kronološki pregled razvoja strelskega športa v Gradisu, ki širšemu krogu ljudi, dosedaj ni bil znan.«

Več kot 30 let ste aktivno sodelovali na vseh strelskih prireditvah v Gradisu. Kaj pa sedaj?

»Že uvodoma sem omenil, da se poslavljam od aktivnega dela in s tem tudi od možnosti nastopanja na športnih prireditvah v Gradisu kot je SIG. Sem najstarejši aktivni član strelskega športa v Gradisu in sem 23-krat nastopal na Gradisovih SIG na republiških SIG pa 25 krat, poleg tega pa na vseh ostalih obveznih in prijateljskih tekmovanjih od občinskih do republiških.

Posvetil sem mnogo prostega časa tej vrsti športa in ji bom ostal zvest tudi naprej. Veseli me, da so v Gradisu prevzeli vodenje strelstva tudi mlajši zagnanci, kot so poleg veterana Stanonika iz LIO Šk. Loka in Cigliča iz GE Ptuj, mlajši-Humek, in Šenveter iz K. O. Maribor, Kodrič

in Ivanuša iz GE Ptuj in Benje iz GE Maribor. Tem fantom lahko zaupamo, da bodo nadaljevali tradicijo zato je toliko lažje moje slovo od strelcev in dobrih prijateljev na področju aktivnega delovanja. S tem pa ne mislim na čisto dokončno slovo, kajti se bomo srečevali z rami ob rami na prijateljskih tekmah ali kako drugače, vse dokler bo zdravje,«

Kaj bi na koncu lahko povedali Gradisovim športnikom?

»Vsem športnikom Gradisa želim mnogo uspehov pri delu in nekaj več aktivnosti tistim, ki oklevajo. Strelski šport nima burnih navijačev in gledalcev, je pa kljub temu lep. Zbranost na tekmi pomirja živce, je svojevrstna terapija ki je potrebna velikim ljudem.

Druga korist pa je znanje uporabljanja orožja v slučaju potrebe za obrambo naše domovine. Vsak strellec zna uporabljati orožje mnogo boljše kot tisti, ki še od daleč niso videli kakršnegakoli orožja. Pridite in poiskujte sodelovati na tem področju, pa nasvidenje.«

C. P.

Zahvala

Vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD gradbene enote Ljubljana se pristrčno zahvaljujem za izkazano izredno pozornost in nepozabno doživetje ob mojem slovesu.

Marjeta Hercog

V Celju ponovno OBVESTILA

Zavedamo se pomena obveščanja

Pred kratkim je izšla druga številka »OBVESTIL« gradbene enote Celje. Ta je poleg gradbene enote Maribor edina tozda v Gradisu, ki se je odločila na tak način informirati delavce o dogajanjih v svoji enoti. Pri tem ima največ zaslug komisija za informiranje, ki si je resno zastavila svoje delo. Tudi vodstvo tozda se zaveda, kako potrebno je pravočasno in točno informiranje delavcev. V razgovoru z direktorjem Praprotnikom smo izvedeli, da je to šele začetek, kajti v prihodnje nameravajo OBVESTILA še izpopolniti.

Ko tako prelistavamo drugo številko OBVESTIL, lahko ugotovimo, da je grafično dobro oblikovana, tudi vsebinsko bogata, žal pa časovno premalo aktualna. Ko je izšla prva številka, smo upali, da ji bo v krajšem razdobju sledila druga, pa je od tedaj preteklo kar šest mesecev, kar je veliko preveč za interna obvestila. Toda to je malenkost, ki bo, tako vsaj upamo, v prihodnje odpravljena. Dobre volje, razumevanja in hotenja je veliko, zato lahko pričakujemo, da bodo sedaj OBVESTILA redno izhajala. Pohvala torej Celjanom, saj vemo, koliko truda je potrebno pri izdelavi ene številke.

Želimo si samo, da ne bi ostali osamljeni, ampak, da bi tudi drugod zaživele komisije za informiranje, ki sedaj spijo spanje (ne)pravične.

F. Š.

Slovenski planinski svet

Osnovna organizacija mladine, TOZD GE Maribor, je v četrtek, 24. 6. 1982, organizirala predavanje z naslovom Slovenski planinski svet. Predaval je član našega kolektiva, navdušen planinec, Milan Fras. Predavanja so se udeležili učenci, delavci iz samskega doma in člani predsedstva mladinske organizacije.

Zelo zanimivo razlago, popestreno z zanimivostmi iz lastnih izkušenj, je tovariš Fras obogatil z diapozitivi.

S seboj je prinesel tudi vso planinsko opremo in tako še bolj nazorno prikazal, kako se je potrebno opremiti za pot v planine.

Mislím, da je nekaterim poslušalcem predavanje vzbudilo željo, da bi tudi sami postali navdušeni planinci.

Sonja Gomboc

Mariborski mladinci na Klopnem vrhu

V počastitev dneva borca smo se mladinci gradbene enote iz Maribora odločili, da bomo tudi letos obiskali obeležje iz NOB.

V soboto, 13. julija se je skupina tridesetih mladincev zbrala pred samskim domom. Z dobro voljo, ker nas je pričakalo lepo vreme, smo se napotili v muzej narodne osvoboditve v Mariboru. Pod vodstvom strokovnega delavca, s katerim smo se pogovarjali o izvedbi pokroviteljstva nad spominskim obeležjem na Klopnem vrhu, smo si ogledali pripravljeno razstavo, ki ima poudarek na bitkah na Pohorju.

Po ogledu razstave smo se z avtobusom odpeljali v smeri proti Lovrencu na Pohorju. Peljali smo se skozi prelepe pohorske gozdove skozi vasi Cinžat in Pesek. Pri gozdarski koči na jasi pod Klopnim vrhom smo se ustavili in pot proti vrhu nadaljevali peš.

Pri spominskem obeležju na Klopnem vrhu, kjer so Nemci prvič bežali pred partizani na Pohorju, smo izvedli kratek kulturni program. Spomin na padlega partizana v tej bitki, Franca Sokliča-Brka, smo počastili z minutnim molkom in s položenim šopkom.

V družbi prijaznih pohorskih gozdarjev smo nato popoldne preživeli na pikniku. Ob petih popoldne pa smo se vsi dobre volje vrnili v Maribor.

Sonja Gomboc

Izlet učencev iz Kopra na Krk

Za učence tozda GE Koper smo 6. junija 1982. leta organizirali izlet na otok Krk. Med potjo smo se ustavili in ogledali novi tunel »Učka« in

»Titov most«, potem pa smo šli na otok Krk, kjer smo se zadržali do popoldneva. Ogledali smo si še turistični kraj Opatija, nato pa odšli na Kras v Lipico. Učenci so bili zelo zadovoljni ter si zaželeli še podobnih izletov.

Aleksander Bojanič

Novice iz gradbeništva

UMETNI OTOK V BALTIŠKEM MORJU

V Baltičkem morju, nedaleč od švedske obale, bodo v kratkem začeli graditi umetni otok, za katerega so vsi projekti že pripravljeni. Otok bo imel površino okrog 300.000 kvadratnih metrov, uporabljali pa ga bodo za oddih in počitek ljudi ter kot športno-rekreacijski center. Za izgradnjo otoka bodo porabili okrog 2,3 milijona ton gipsa, ki nastaja kot stranski produkt pri proizvodnji umetnih gnojil. Otok bodo pokrili z mešanico plodne zemlje, na katero bodo posejali travo ter zasadili drevje in grmičevje.

NAŠA PRVA MINI — ELEKTRARNA

Prva mini — elektrarna v Srbiji je je pred kratkim začela obratovati. Letno bo dajala 600.000 kilovatnih ur električne energije za potrebe gostinskih in stanovanjskih objektov v okolici Borskega jezera. Za njeno izgradnjo sta bila potrebna samo dva milijona dinarjev, kar se bo izplačalo v dveh letih obratovanja. Na osnovi izkušenj delovanja prve mini — elektrarne bodo v borski občini v tekočem srednjeročnem obdobju zgradili še deset takih elektrarn.

Mali nogomet na Jesenicah

Spominski turnir Janeza Makovca

V spomin na lansko leto preminulega delavca tozda GE Jesenice Janeza Makovca sta letos OO ZSMS in OO ZSS na Jesenicah organizirala spominski turnir v malem nogometu. Turnir je bil 30. maja na športnem igrišču pod Mežakljo. Na turnirju so sodelovale ekipe šeststajene iz delavcev posameznih gradbišč tozda GE Jesenice: Rudnik urana Žirovski vrh, Planina, Jesenice, Kranj, ekipa tesarjev in ekipa vajencev.

Tekmovanje je potekalo v dveh skupinah po tri ekipe. Zmagovalni ekipi sta se pomerili za prvo mesto. Rezultat pa je bil 6:0 za ekipo Kranja. Končni vrstni red je bil naslednji: 1. Kranj, 2. Jesenice, 3. Planina, 4. Tesarji, 5. Vajenci in 6. Rudnik urana Žirovski vrh.

Za posamezne ekipe so nastopili: **Kranj:** Arsič Radoš-kapetan in vodja ekipe, Kovačević Suljo, Klarič Tone, Mehič Šekib, Ponjavič Zdravko, Vučković Rade, Bilandija Niko, Čančar Ivo.

Jesenice: Stankić Vasó — kapetan in vodja ekipe, Čupeljić Ljubomir, Pejić Mirolav, Petrušić Stipe, Marković Milivoje, Palić Adil, Dedić Nezir.

Planina: Krajišnik Slavko — kapetan, Mahalbašić Edhem, Ponjavič Ivo, Subašić Šefik, Muminović Fikret, Krajišnik Pero, vodja ekipe — Višić Milorad.

Tesar. skupina: Čosić Jure — kapetan in vodja ekipe, Bajrić Suad, Paurević Ilija, Mitrović Radomir, Numanović Đemal, Suljić Ibrahim, Suljić Idriz.

Vajenci: Ereiz Ivo — kapetan in vodja ekipe, Ibračić Amir, Mujčić Husein, Merdanović Suad, Purić Hašim, Mahmutović Senad, Mahmutović Dževad, Alimanović Ešef.

RUŽV: Čosić Ilija — kapetan, Suljić Adem, Bardić Ivan, Jović Dragan, Subašić Omer, Jeftenić Milutin, Huseinbašić Mehmed, vodja ekipe — Suljić Sulejman.

Tekme je v redu vodil Franc VREČKO, rep. nogometni sodnik.

V imenu pokrovitelja turnirja direktorja TOZD GE Jesenice, Božo LUKAČA je prvoplasirani ekipi izročil pokal zastopnik pokrovitelja Srečko STRAJNAR.

Vse ekipe so prejele tudi diplome, ki sta jih v imenu Osnovne organizacije ZSS in Osnovne organizacije

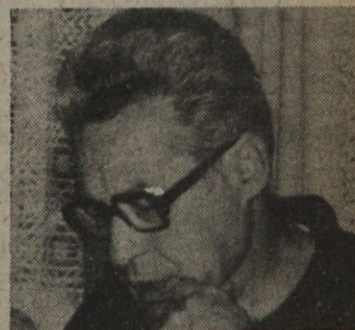
ZSMS podelila Drago TARMAN in veliko oficirjev, vojakov pa le malo.

Vsi udeleženci so na turnirju pokazali primerno raven nogometnega znanja. Posebej je pohvaliti vzorno disciplino nastopajočih, ki so jo pokazali tako na igrišču kot tudi izven igrišča.

Organizacija turnirja je bila odlična.

Jelka Svetina

Umrl je Božo Ukmar

Ljudje hitijo. Korak za korakom stopajo skozi življenje. Človek se na trenutke tudi ustavi. Včasih samo za trenutek, da si odpočije, velikokrat pa žal za vedno. Takrat zastane korak tudi njegovim bližnjim, prijateljem in sodelavcem.

Tudi tokrat, ko smo izvedeli za smrt Božeta Ukmarja smo nemo obstali. Nismo in ne moremo verjeti kruti resnici, da se ne bo več vrnil v Gradis med svoje sodelavce. Tudi stroji v tesarskem obratu, kjer je bil Božo zaposlen, so za trenutek obstali, kakor da bi hoteli počastiti spomin na človeka, ki je bil še pred kratkim poln elana, pravičnosti in dobre volje. Prav zaradi teh vrtilin so ga globoko cenili sodelavci — delavci Gradisa. Šele v letošnjem novembru bi praznoval petdeseti rojstni dan, toda življenje je hotelo drugače. Drugače, kot smo iz vsega srca želeli tudi mi. Smrt je bila močnejša. Močnejša od pravičnosti in vere v življenje. Božeta ni več med nami, ostal pa bo spomin na njegov lik, na njegovo delo, na tovarstvo. Korak je upočasnjena, a hkrati dostojanstvena.

Sodelavci
gradbene enote
Maribor

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izhaja mesečno v 10.000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Milenko Niklić, Ludvik Šnajder, Franjo Štromajer, Rudolf Ludvik, Zorana Klun, Mirko Zemljič. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

PRIJATAN BORAVAK PRIJATELJIMA
IZ JUGOSLAVENSKOGA PREDUZEČA GRADIS

ZELE CZV KSC, DIREKCIJA BYTOSTAVA PV ROH I CZV SSM

Srečanje z učenci Bytostava iz ČSSR

Cestitka Bytostava za dobrodošlico

Učenci Gradisa na prijateljskem obisku na Češkoslovaškem

Kakor že vrsto let do sedaj se je tudi letos potrdilo tradicionalno prijateljstvo med podjetjem Bytostav iz Ostrave in našo delovno organizacijo GIP Gradis.

Dne 16. 6. 1982 je odšlo na prijateljski obisk v Češkoslovaško 33 naših učencev, dva inštruktorja in en vzgojitelj.

Pod vodstvom tov. Cepuša je nato v našo domovino odpotovala skupina učencev Gradbene šole Bytostav iz Ostrave, ki je v Sloveniji preživela svoje počitnice in si ogledala nekaj naših zanimivosti. Potovali smo z avtobusom preko Avstrije, kjer smo si med kratkim postankom ogledali tudi glavno mesto Dunaj.

Po prihodu na češko mejo, so nas pričakali prijatelji in predstavniki podjetja in šole Bytostav iz Ostrave ter nam zaželeli dobrodošlico. Tudi na carini je šlo brez težav. Cariniki so nas celo povabili, da si skupaj z njimi ogledamo nogometno tekmo preko njihove televizije, kajti tudi tam so prav tako navdušeno spremljali svetovno nogometno prvenstvo kakor pri nas doma.

Od češke meje do počitniškega doma Malenovice, kjer smo se nastanili, je preko 300 km. To je lep kraj s čudovito zeleno okolico, planinami in gozdovi. Prijazno so nas sprejeli in bili smo presenečeni nad njihovo ljubeznivostjo, saj so povsod izkazovali prijateljstvo in željo, da nam čimbolj ustrežejo.

Na vseh mizah v jedilnici je bila v češkem in našem jeziku napisana dobrodošlica, na steni v jedilnici pa je visel velik transparent: »Dobrodošli v prijateljski ČSSR republiki«.

Sobe v domu, hrana, postrežba in ljubeznivost, vse je bilo odlično.

Program našega bivanja v njihovi lepi deželi je bil tako bogato in pestro pripravljen, da smo imeli priložnost spoznati velik del njihove dežele, njihovo delo, učenje, življenje in njihov odnos do nas — prijateljev iz Jugoslavije. V programu je bilo več zanimivih izletov v okolico, prav tako pa tudi v bolj oddaljene kraje. Izleti so bili običajno celodnevni, najdaljši pa je trajal tri dni, ko smo odšli na obisk v glavno mesto Prago.

Imeli smo priložnost, da si ogledamo gradbišče Pionirskega tabora,

kjer v glavnem delajo njihovi učenci raznih kadrovskih profilov, zidarji, tesarji, soboslikarji, fasaderji, električarji itd. Pionirski tabor bo v glavnem namenjen letovanju mlajših mladincev in pionirjev. Nahaja se v lepem goratem predelu blizu meje s Poljsko.

Ob vsakem izletu smo imeli priložnost, da se ustavimo v pomembnejših krajih, si jih ogledamo in vedno znova smo odkrivali, kako lepa je njihova dežela in kako prijazni so z nami njihovi ljudje.

Dne 21. 6. 1982 smo odšli za ves dan na obisk v njihov šolski center v Ostravo, kjer so nam pokazali učilnico, delavnice, športne prostore in dom, kjer njihovi učenci prebivajo. Njihove učilnice so zelo moderno opremljene, prav tako delavnice, pokazali pa so nam tudi kako poteka teoretični in praktični del učne dobe.

Bili smo povabljeni na kosilo v njihov dom, po kosilu pa smo imeli športno srečanje z njihovimi učenci. Odigrali smo štiri prijateljske tekme v malem nogometu. Žal je bil rezultat za nas slabši, saj so učenci iz Bytostava zmagali s 3:1. Glede sporazumevanja ni bilo težav, saj smo se hitro vključili v pogovor in tako skoraj brez težav izmenjali medsebojne izkušnje in mnenja. Naši učenci so se dobro sporazumeli s svojimi vrstniki iz Češkoslovaške in na obisku v Ostravi smo se zadržali do poznega večera.

Najlepše doživetje za nas je bil tridnevni izlet v Prago. Med potjo tja in nazaj smo obiskali tudi druga turistična mesta, si ogledali dvorec Konopište, kjer je živel nadvojvoda Ferdinand, ki je bil leta 1914 ubit v Sarajevu.

Obiskali smo velik živalski vrt — Safari v bližini Prage. Največ časa pa smo seveda prebili v sami Pragi, kjer so nam naši prijatelji omogočili strokovno vodstvo s tolmačenjem v srbohrvatskem jeziku. Tako smo si uspeli ogledati najlepše predele Prage, njene kulturne in zgodovinske zanimivosti, arhitekturo mesta, reko Vltavo, s prekrasnimi mostovi, velike trgovine, kjer smo pridno kupovali spominke in mala darila za svoje prijatelje doma.

Naši učenci so se presenetljivo dobro znašli v tako velikem mestu in

nismo imeli nobenih težav, ko smo se morali ob določeni uri spet zbrati na dogovorjenem mestu.

V Pragi smo prenočevali v domu hotelskega tipa, ki ga ima podjetje Bytostav za svoje delavce, ki delajo v Pragi.

Kar prehitro je prišel čas, ko smo morali zapustiti to zares lepo mesto. Polni lepih vtisov, smo se spet vrnili v naš dom na Malenovice blizu Frydlanta.

Kot posebno pozornost in ljubeznivost ter dokaz medsebojnega prijateljstva pa so nam naši češkoslovaški prijatelji pripravili ob prihodu slovesno kosilo in na večer pred našim odhodom v domovino še svečano večerjo.

Obakrat so nam predstavniki gradbene šole, Bytostav in podjetja Bytostav izrekli svojo dobrodošlico, nam zaželeli prijetno bivanje v njihovi deželi in srečno pot nazaj, posebno pa, da bi se naše medsebojno prijateljstvo med Gradisom in Bytostavom tudi v bodoče nadaljevalo.

Dne 29. 6. 1982 smo se z najlepšimi vtisi in polni doživetja vrnili. Tudi vrnitev je potekala brez težav.

Vsekakor moramo biti hvaležni našemu podjetju Gradisu in Centru za izobraževanje za tako prijetno, poučno in zanimivo potovanje, zato izrekamo vso zahvalo organizatorjem te strokovne šolske ekskurzije.

Jani Klančar

Dolgoletno sodelovanje Gradisa in Bytostava iz Ostrave (Češkoslovaška) se je nadaljevalo tudi letos z izmenjavo učencev in dopustnikov. Naši učenci so obiskali Češkoslovaško, istočasno pa so učenci Bytostava bili pri nas v počitniškem domu v Ankaranu.

Ob tej priložnosti je bilo organizirano srečanje med našimi učenci in učenci Bytostava. Učence Gradisa so zastopali učenci tozda GE Koper. V soboto, 26. junija, so bila organizirana športna tekmovanja, katerih so se udeležili tudi mladinci osnovne organizacije Stari Vodmat iz občine Ljubljana-Center.

Po pravi poletni vročini so tekmovali v malem nogometu, namiznem tenisu in odbojki. Učenci iz Kopra so zmagali v malem nogometu, drugi so bili mladinci Starega Vodmata in tretji naši gosti iz Bytostava. Obratno je bilo pri odbojki, ko so zmagali učenci Bytostava, drugi so bili mladinci Starega Vodmata in tretji Koprčani. Tudi v namiznem tenisu so zmagali učenci Bytostava, drugi je bil Stari Vodmat in tretji učenci Kopra.

Vsa tekmovanja so bila zelo zanimiva, ogledali pa so jih naši dopustniki v Ankaranu. S svojo kvaliteto so posebno izstopali nekateri posamezniki — Lubenović v malem nogometu, Žmuda v namiznem tenisu in Karadža v odbojki.

Po večerji so naši mladinci gostom pripravili krajši kulturni program in izmenjali darila. Vsi so bili enotni, da s takimi srečanji moramo nadaljevati tudi v bodoče, ker na ta način krepimo sodelovanje med Gradisom in Bytostavom ter med našimi in češkoslovaškimi narodi.

A. Bojanić

Pred srečanji so si naši in češki učenci izmenjali zastavice in značke